

# CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.  
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik  
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL  
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

## Az új katonai bünvádi eljárás.

— A katonai bünvádi perrendtartásról szóló törvényjavaslatok ismertetése. —

Gerő Gyula ezredes-hadbírótól.

A mi a tulajdonképeni katonai bünvádi eljárást egyéb tekintetben illeti, az lényegben egyezik a polgári bünvádi eljárással, megengedik azonban a javaslatok, hogy bizonyos csekélyebb súlyú vétségek ezentúl is *fegyelmi* úton (ne pedig büntetőbírói eljárás útján) fenyíttessenek. Ilyen fegyelmi úton elintézhető vétségek a javaslatok szerint csakis azok, a melyekre a katonai büntető törvényben csupán pénzbüntetés vagy oly szabadságvesztés van szabva, a melynek legnagyobb mértéke hat hónapot, legkisebb mértéke pedig egy hónapot meg nem halad. Háboruban ez akkor is áll, ha az alkalmazandó büntetési tétel legkisebb mértéke egy hónapot meghalad. A mint tehát látjuk, a javaslatok szerint másként vannak meghatározva a fegyelmi úton fenyíthető vétségek, mint a jelenleg ércényben álló szolgálati szabályzatban. Nem szabad azonban a javaslatok szerint sem fegyelmileg fenyíteni az oly vétségeket, a melyek miatt rangvesztést kellene kimondani. Egy további, még pedig igen célszerű intézkedése a javaslatoknak idevonatkozólag még az, hogy oly esetben, a midőn ily fegyelmi úton elintézhető vétségek vagy kibágások is terhelik a vádlottat, a parancsnok elrendelheti, hogy ezeket a cselekményeket „kikülonítve”, fegyelmi úton intézzék el. Szóval az ily büncselekményeket nem kell úgy, mint eddig történt, a büntetőbírói eljárásba okvetlenül vonni s ennek folytán nem kell a bünvádi eljárást holmi lényegtelen kibágások vagy vétségek bírói megállapításával olyankor is nyújtani, a mikor a főbüncselekményre nézve a bírói nyomozást már be lehetne fejezni.

A vádlott választhat magának *védőt*, sőt oly esetben, a midőn a vádbeli cselekményre öt évig terjedhető szabadságvesztés-büntetésnél súlyosabb büntetés van szabva: a vádlott részére még ennek akarata ellenére is rendelnek ki védőt. *Hivatalból* rendszerint csakis *jogképzett* egyént lehet *védő* gyanánt kirendelni, a vádlott azonban katonaaállományú tisztet vagy az ő állás csoportjába tartozó más tisztet, katonai (honvéd, csendőr) tisztviselőt is választhat magának védőül.

Az *ügyvédek* szintén lehetnek védők, még pedig tekin-

tet nélkül arra, vajjon a vádlott: *katonai* büncselekménnyel (függelenséértéssel, szökéssel stb.) van-e vádolva, vagy „közönséges” büncselekménnyel (lopással, sikkasztással stb.). Az ügyvédekkel szemben tehát nagyon liberálisak a javaslatok, mert több külföldi törvény szerint vagy éppen nem, vagy csak *közönséges* büncselekmények esetében viselhetnek védői tisztséget a polgári egyének katonai bíróságok előtt.

Az ügyvédekre és a nem tényleges igazságügyi tisztekre (hadbírákra) nézve csupán az a megszorítás van téve, hogy közülük csak azok lehetnek védők, a kik a honvédelmi miniszteriumban vezetett „katonai (honvéd) védők lajstromá”-ba fel vannak véve. Azoknak az ügyvédeknek és nem tényleges igazságügyi tiszteknek tehát, a kik védőkül akarnak szerepelni, kériük kell, hogy a katonai (honvéd) védők lajstromába felvétessenek. A felvétel fölött a honvédelmi miniszter határoz, a ki viszont azt is elrendelheti, hogy a már felvett ügyvédet a katonai (honvéd) védők lajstromából töröljék, ha valamely katonai bíróság őt védői minőségében elkövetett súlyos rendzavarás vagy ismételt rendzavarás miatt megbüntette. Ez utóbbi rendelkezéseknek célja az, hogy a katonai bíróságok tárgyalásaitól távol tartassanak az olyan ügyvédek, a kik a katonai védői tisztségüket arra használnák, hogy a katonai intézményeket járatlanságból, szenzációhajhászásból vagy rosszakaratból lealacsonyítsák vagy helytelen kritikával illessék s ekként a fegyelmet aláássák. A haditörvényszék különben a védőtől a szót megvonhatja, ha ez helytelen magaviseletet folytat.

A védői tisztségre bocsátott egyén az összes hazai elsőfokú katonai bíróságok előtt, valamint az esetleg hazánk határain kívül (Bécsben) székelő legfelsőbb katonai törvényszék előtt is lehet védő.

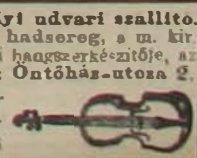
A vádemelést rendszerint „*nyomozó eljárás*” előzi meg. A nyomozó eljárást, mint már említettem, az előterjesztett „*tényvázlat*” alapján az „illetékes” (dandár- vagy hadosztály-) parancsnok rendeli el. Ez a parancsnok azonban azt is megteheti, hogy nyomozó eljárás elrendelése nélkül mindjárt a tényvázlat alapján arra utasítja az ügyészt<sup>1</sup> (ügyeszi tisztet), hogy emeljen

<sup>1</sup> Az ügyésznek ily értelemben való utasítása az úgynevezett „*vádparancsnok*” történik, a melyben meg van jelölve a terhelt személye és a terhére rótt büncselekmény. Ha az illetékes



Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerekészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült özezes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az özezes hangszerek javítása olcsón eszközöltetvek. Arjeggzék minden hangszerről külön küldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6



STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító.

vádat. Ez olyan esetben lesz lehetséges, a midőn már a közigazgatási uton megéjtett kivizsgálás is elég támpontot nyújt a vád emelésére.

Az illetékes parancsnok határoz, még pedig rendszerint a nyomozó eljárás vagy a vádemelés elrendelésekor a fölött, vajjon a vizsgálati fogságnak<sup>2</sup> van-e helye vagy nincs, illetőleg hogy a terhelt a szolgálat alól felmentessék-e vagy sem.

Azok az esetek, a melyekben a terheltet vizsgálati fogságba vagy csak előzetes letartóztatásba is lehet helyezni, a törvényben pontosan fel vannak sorolva. A vizsgálati fogság elrendelése vagy annak törvényellenes fenntartása ellen a terhelt felfolyamodással élhet. A felfolyamodás fölött, ha az a dandárparancsnok rendelkezése ellen irányul: a hadosztályparancsnok határoz, más esetben a legfelsőbb katonai (honvéd) törvényszék.

A mint a nyomozó eljárás elrendeltetik, azt rendszerint a parancsnok mellé rendelt katonai (honvéd) ügyész (ügyészi tiszt) viszi keresztül. A parancsnok azonban például bonyolultabb esetben, utasíthatja az ügyészt, hogy a nyomozó eljárás keresztülvitelét az illetékes katonai (honvéd) bíróságnak engedje át. Oly bűnvádi ügyekben, a melyek a hadosztálybíróság hatáskörébe tartoznak, a nyomozó eljárással az alatta álló valamelyik dandár-bíróság is megbízható, ha az elkövetés helyéhez közelebb van.

A vádelevnek megfelelően a vizsgálóbíró a nyomozást akár a bűncselekmény, akár pedig a terhelt személye tekintetében az ügyészi indítvány tárgyán, terjedelmén és irányán túl nem terjesztheti.

Ha a nyomozó eljárással a bíróság volt megbízva, ez annak befejezése után az ügyiratokat haladéktalanul az ügyészhez (ügyészi tiszthez) küldi, a ki azokat legkésőbb nyolcz nap alatt saját szóbeli vagy írásbeli indítványával együtt az illetékes parancsnok elé terjeszti. Ugyanezt teszi, ha ő maga vitte a nyomozást keresztül.

Az illetékes parancsnok az eleje terjesztett ügyiratok alapján vagy azt rendeli el, hogy a terhelt üldözése megszüntetendő,<sup>3</sup> vagy pedig azt, hogy ellene vád eme-

parancsnok a vizsgálati fogságot is elrendelendőnek vagy fenntartandónak tartja, akkor eziránt a vádparancsban szintén rendelkezik.

<sup>2</sup> «Vizsgálati fogság»-ot csak az illetékes parancsnok rendelhet el. «Előzetes letartóztatás»-ba az előjáró parancsnokság vagy a helyi hatóság, sőt ha a késedelem veszélyével jár, a katonai (honvéd) ügyész vagy ügyészi tiszt is a vizsgálóbíró is helyezheti a terheltet, de erről az illetékes parancsnoknak azonnal jelentést kell tenni, a ki vagy elrendeli a vizsgálati fogságot, vagy szabadlábra helyezi a terheltet.

<sup>3</sup> A terhelt bűnvádi üldözése megszüntetendő:

1. ha büntetőbírói uton üldözendő cselekmény nem forog fenn, ha a beszámíthatóság ki van zárva, vagy ha a büntethetőség megszűnt;

2. ha oly bűncselekmények esetében, a melyek csakis az o-

lendó.<sup>4</sup> Ha az illetékes parancsnok azt határozza, hogy a bűnvádi üldözés megszüntetendő, akkor a feljelentést félreteszi s erről a rendelkezéséről a terheltet, sértettet és a magánpanaszost<sup>5</sup> értesíti; ha pedig a nyomozással a bíróság volt megbízva, akkor e határozat folytán a bíróság az eljárást megszünteti s erről a most említett egyéneket értesíti.

A sértett és a magánpanaszos a bűnvádi eljárás ily mellőzése miatt felfolyamodással élhet.

Ha az illetékes parancsnok a vádemelést rendeli el, akkor az ily értelemben utasított ügyész (ügyészi tiszt) vádiratot<sup>6</sup> szerkeszt s a bíróságnak benyújtja.

A vádirat, melyhez a vádlóközeg a megidézendő tanuknak és szakértőknek és a használandó bizonyítékoknak jegyzékét külön is csatolbatja, a terhelttel közlendő s ez alkalommal egyszersmind őt a védelme körüli jogokrol fel kell világosítani és fel kell hívni, hogy esetleges bizonyítékait idejekorán terjeszsze elő.

E közléssel a vádemelés megtörténtnek tekintetik s a bíróságnak intézkednie kell a főtárgyalás kitzzése és haditörvényszék alakítása iránt.

Mielőtt azonban a főtárgyalásra áttérnek, ismertetnem kell még a tárgyalási nyelvre, helyesebben: a «törvénykezési» nyelvre, valamint a katonai bírósági irodaszemélyzetre vonatkozó rendelkezéseket.

A törvénykezési nyelv kérdésének megoldása a honvédség bíróságaira vonatkozólag nem okozott nehézséget, mert hisz a honvédségnél ezidőszert is magyar, illetőleg a Horvát-Szlavon országokban levő VII. honvédkerület honvédségénél horvát lévén a szolgálati nyelv, a honvédség bűnvádi perrendtartásának javaslatába is csak azt a megoldást lehetett felvenni, hogy a törvénykezési nyelv: a legfelsőbb honvéd törvényszéknél a magyar, a honvédség többi igazságügyi hatóságainál pedig a honvédség illető részének szolgálati nyelve.

Nagyobb nehézséggel járt azonban, mint ismeretes, a törvénykezési nyelvnek a közös haderő bíráskodásában

résben jogosult kívánatára üldözhető, a jogosult a kívánatot elő nem terjeszthette vagy visszavonta;

3. ha a további eljárástól bizonyítékok hiánya vagy a bizonyítékok beszerzésének rendkívüli nehézsége miatt eredmény nem várható.

Az illetékes parancsnok akkor is mellőzheti a vád emelésének elrendelését, ha azt tartja, hogy a bűncselekmény fegyelmi uton is elintézhető.

<sup>4</sup> Ha netán az derülne ki, hogy az eljáró hatóság nem volt illetékes, akkor természetesen az iratoknak az illetékes helyre áttételét rendeli el.

<sup>5</sup> «Magánpanaszos» alatt a javaslatok azt az egyént értik, a kit becsületsértési ügyekben a panasz joga illet, vagyis azt, a kinek «kívánatára» szükség van, hogy a terheltet a katonai büntető törvény értelmében becsületsértés miatt meg lehessen büntetni.

<sup>6</sup> A dandár-bíróságnál működő ügyészi tiszt ilyenkor csak kevesebb formasságokkal egybekötött «büntető indítványt» tesz.

**A legjobb órák,**

47  
legsolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

**BRAUSWETTER JÁNOS**

művésznél Szegeden.  
Javitások 5 évi jótállás mellett.  
Arjegyzék ingyen!

való szabályozása. Ebben a tekintetben meg lett óva a ma ar államnak önálló rendelkezési joga, a mennyiben a magyar és az osztrák törvényhozás számára készült javaslatok kölesönösen kimondják, hogy a Magyarországon székelő katonai igazságügyi hatóságoknál, valamint a legfelsőbb katonai törvényszéknél azokban a bünvádi ügyekben, a melyek hozzá Magyarországból érkeznek: a nyelvhasználatra vonatkozólag a magyar törvények irányadók, míg az Ausztriában székelő katonai igazságügyi hatóságoknál, valamint a legfelsőbb katonai törvényszéknél azokban a bünvádi ügyekben, a melyek hozzá Ausztriából érkeznek, a nyelvhasználatra vonatkozólag az osztrák törvények irányadók.

Tényleg nem egyformán lesz Magyarországon és Ausztriában szabályozva a közös haderőre nézve a törvénykezési nyelv, mert míg a magyar javaslatok szerint a kihallgatási, tárgyalási és kihirdetési nyelv elvileg a magyar, addig ez Ausztriában a szolgálati nyelv.

Boszniaira és Hercegovinára nézve külön törvény fog intézkedni.

A mi különben a közös haderő igazságügyi hatóságainak törvénykezési nyelvét illeti, ennek szabályozásánál Magyarországon az volt az elv, hogy mindenütt, a hol ezek a hatóságok (katonai bíróságok, ügyészi közegek, illetékes parancsnokok) *kifelé* szerepelnek: a magyar nyelvet kötelesek használni; ellenben a belső ügykezelés (iktatás, irattározás, a parancsnokságoknak egymásközi érintkezése stb.) szolgálati nyelven történik. Igaz, hogy ez alól az elv alól, mint alább kitűnik, a szolgálati nyelvnek némi további engedmény tételik, de azért tényleg a javaslat a magyar állam nyelvét emeli általános érvényre s a német szolgálati nyelvnek csak kisegítő szerepet juttat.

A közös haderő számára szóló javaslat 80. §-ában ugyanis ki van mondva, hogy a közös hadseregnek Magyarországon felállított dandár- és hadosztálybíróságainál, valamint a hadi tengerészet hasonló bíróságainál a kihallgatás és tárgyalás nyelve, úgyszintén a határozatok szóbeli kihirdetésének nyelve a magyar. Ez a szabály nemcsak abban az esetben áll, ha a vádlott csak magyarul tud, hanem akkor is, ha magyarul és a szolgálati nyelven is tud, vagy ha sem magyarul sem a szolgálati nyelven nem tud, vagy ha több vádlott van s ezek különféle nyelven beszélnek. Csupán egy kivétel van e szabály alól s a tárgyalás a közös haderő szolgálati nyelvén folyik, ha a vádlott magyarul nem tud, de a szolgálati nyelven beszélni tud, de még az esetben is jogában áll mindazoknak, a kik a közös haderő tényleges katonai egyénei közé nem tartoznak, köztük a védőnek is, a magyar állam nyelvét használni. A legfelsőbb katonai törvényszéknél, bárhol legyen is a székhelye, az elsőfokban magyarul tárgyalt ügyekben magyar a tárgyalás (kihirdetés) nyelve.

A Horvát-Szlavonországban felállított közös hadseregbeli elsőfoku bíróságoknál ugyanaz a szabály alkalmazandó a horvát nyelv javára, a mely a Magyarországon felállított hadosztály- a dandár-bíróságokra nézve a magyar törvénykezési nyelv tekintetében meg van szabva; de a Horvátországhól a legfelsőbb katonai törvényszék elé kerülő ügyekben a legfőbb bíróságnál már nem a horvát, hanem a szolgálati nyelv alkalmazandó.

A közös hadsereg bíraskodásában a vádiratot és az ítéletet és egyéb határozatot a terbelt részére Magyarországon magyar, Horvát-Szlavonországokban horvát nyelven kell kiadni.

Az ügyészi közegek és az „illetékes parancsnok”-ok, ha kifelé, mint igazságügyi hatóságok járnak el, szintén az állam nyelvét kötelesek Magyarországon használni. Így például magyar nyelven rendeli el az illetékes parancsnok a bünvádi eljárás megszüntetését vagy a vizsgálati fogságot, a katonai ügyész pedig magyarul köteles a nyomozás során a kihallgatásokat teljesíteni stb.

Ezek a szabályok azonban csak a rendes békebeli eljárásra vonatkoznak; a *hadrakelt* seregre vonatkozólag csupán annyi van elrendelve, hogy ennél csak ha Magyarországon (Horvátországban) határain belül<sup>7</sup> van és csak annyiban kell a fenti szabályokat alkalmazni, a mennyiben a fennforgó viszonyok közt az eljárás jelentékeny megnehezítése és késleltetése nélkül lehetséges.

Természetes dolog, hogy ahhoz, miszerint a magyar törvénykezési nyelv a közös hadseregnél életbeléptethető legyen, nemcsak sok magyarul tudó hadbíróra és ügyészi közegre, hanem elegendő magyarul tudó csapat-tisztre is van szükség. Ma még ilyenekben nagy a hiány és mintán főleg a legfelsőbb katonai törvényszék magyar tárgyalásaihoz már *magasrangú* magyarul tudó igazságügyi tisztek kellenek, a kiket hamarosan előteremteni nem lehet. A javaslat úgy intézkedik, hogy a magyar (horvát) nyelvet, mint kihallgatási, tárgyalási és kihirdetési nyelvet, a fő- és fellebbezési tárgyaláson kívül legkésőbb nyolcz év múlva, a fő- és fellebbezési tárgyaláson, valamint a legfelsőbb katonai törvényszék tárgyalásain pedig legkésőbb 12 év múlva kell behozni; de addig is, a hol csak jelentékeny késedelem és nehézség nélkül lehetséges, mindjárt a törvény életbeléptetésével magyar (horvát) nyelven kell végezni a kihallgatásokat, a tárgyalásokat és a kihirdetéseket; sőt a javaslat azt is elrendeli, hogy Magyarországon legalább egy *hadosztály*bíróságnál és az alája tartozó dandár-bíróságoknál a magyar nyelvre vonatkozó rendelkezéseknek azonnal életbe kell lépniök.

A mi a katonai bírósági irodaszemélyzetet illeti, úgy a közös haderő, mint a honvédség számára szóló javas-

<sup>7</sup> Az ellenséges országban levő hadrakelt seregnél vagy a tengeren, tehát a bíraskodásban a közös hadsereg szolgálati nyelve érvényesül.

**Ha fáj a feje**<sup>7</sup> ne tetovázzok, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmarkacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamas gyógyszerész Késpessten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

lat kilátásba helyezi, hogy a nyomonzó eljárás során, valamint a tárgyalásokon felmerülő jegyzőkönyvvezetési teendők ellátására külön katonai (honvédi) tisztviselői kar fog szervezteni s ez a körülmény főleg a mi csendőrségünk altiszti karát azért érdekelheti, mert az indokolásban ki van fejtve, hogy e katonai tisztviselők új kategóriájának, az úgynevezett katonai bírósági irodaszemélyzetnek szervezésénél első sorban alkalmazási igazolvánnyal bíró, jó magaviseletű és nyelvekben járatos altisztek fognak figyelembe vevésülni, a kik számára újképen új hivatási ág nyílik majd meg. A katonai igazgatás megfelelő tanfolyamok és vizsgálatok rendszeresítésével természetesen gondoskodni fog arról, hogy azok, a kik a katonai bírósági irodatisztviselői hivatalt elnyerni kívánják, a szükséges képzettséget megszerezhessék.

Lássuk most már röviden, miként folyik le a főtárgyalás az elsőfokú katonai bíróságoknál.

A javaslat szerint a közvetlenség és szóbeliség alapelveinek megfelelően, az egész eljárás slyppontja a főtárgyaláson van.

A haditörvényszék a vádlónak, a vádlottnak és védőjének meghallgatása mellett a szóbeli uton és közvetlenül felvett bizonyítékok alapján és azok szabad mérlegelésével ítél.

A nyilvánosság úgy a főtárgyalásnál, mint a felsőbb fokú bíróságok tárgyalásainál biztosítva van.

A főtárgyalás semmisség terhe alatt nyilvános.

A nyilvánosságot, a polgári büntetői eljáráshoz hasonlóan, csakis a közérközlenség, a közrend, az állambiztonság, valamint a sértett vagy a magánpanaszos érdekében, végül a külföldi bíróságok katonai büntetői perrendtartásaihoz hasonlóan a katonai szolgálati érdekek veszélyeztetésének elhárítása végett lehet bírósági határozattal kizárni, de még ebben az esetben is jelen lehetnek a vádlott csapattestének, osztályának és alobzátlyának parancsnoka, a tényleges igazságügyi tisztiek, továbbá a magánpanaszos és a sértett, valamint törvényes képviselőik és meghatalmazottjaik, továbbá a vádlottnak bizalmiférőit s ők csakis a katonai titkok megóvása érdekében és csakis a tárgyalás idevontatkozó részéből zárhatók ki a haditörvényszék határozatával.

Megemlítendő még, hogy a főtárgyalásra hallgatóként csak felnőtt férfiak becsúthatók és hogy a fegyelmi érdekek megóvása végett akkor, ha a vádlott *liszt* vagy hasonló állásu egyén; a nyilvános főtárgyalásra a katonai egyének közül *csakis lisztiek* és hasonló állásu egyének becsúthatók.

A nyilvánosság kérdésében tehát a javaslatok szintén messzemenő liberabizantist tanúsítanak.

Nehogy azonban a zárt főtárgyaláson jelenvolt egyéneknek tudomásra jutott tények, a melyeket titokban kell tartani, nyilvánosságra jussanak, a javaslatok bü-

totéssel sújtják a főtárgyaláson jelenvolt azt az egyént, a ki a bíróság által köteletségévé tett titoktartást jogosulatlan közléssel megszegi. Ugyanez a büntetés éri azt is, a ki tényvázlatot, vádiratot vagy a büntetői perre vonatkozó más hivatalos ügyiratot hatósági engedély nélkül egészben vagy részben közléssz. mielőtt azok a nyilvános tárgyaláson nyilvánosságra hozottak volna, továbbá azt az egyént, a ki a nyilvánosság kizárásával tartott katonai bírósági tárgyalásokról jogosulatlanul közléseket tesz közzé.

A haditörvényszékeken azok a jogok, a melyek a polgári büntetői perrendtartások szerint az elnököket illetik, meg vannak osztva az elnök és a tárgyalásvezető között.

Az elnök, a ki katonaiállományu tiszt, képviseli a bíróságot kifelé, nevezetesen ő gondoskodik a bíróság méltóságának megfelelő rend fenntartásáról.\* Ellenben a pernek jogászai szakszerű vezetése a tárgyalásvezetőt illeti, a ki jogképzett egyén (halbíró, igazságügyi tiszt).

A főtárgyaláson a külföldi katonai büntetői perrendtartások szerint is: katonaiállományu tiszt elnököl, a különbség csak az, hogy míg nemely katonai büntetői perrendtartás a főtárgyalásnak egész vezetését az elnök kezébe helyezi (pl. a francia és az olasz), addig mások (pl. a német, a portugál) a vezetést ép úgy megosztják, mint a javaslatok.

Egyébként a főtárgyalás egészben a polgári büntetői perrendtartás szabályaival is egyezően folyik le.

A főtárgyalást az elnök nyitja meg akként, hogy az ügyet a jegyzőkönyvvezetővel kikiáltatja.

Ezután a vádlottat kérdezi ki személyes viszonyairól s utána a katonaiállományu ülnököket (bírákat) megesketi.

A vádlott jelenléte nélkül a főtárgyalást megtartani nem szabad.

A vádlott kihallgatása után a bizonyító eljárás (tanúk, szakértők kihallgatása stb.) következik. Az elnökön és tárgyalásvezetőn kívül a többi bírók, valamint a vádló és a vádlott, úgyszintén a védő is intézhetnek, miután a tárgyalásvezető e végből a szót megadta, a kihallgatandó egyének mindegyikéhez kérdéseket.

A bizonyító eljárás befejezése után a vádló terjeszt elő vádbeszédét, a mire a vádlott (védő) válaszolhat. Mindenesetre a vádlottat (védőt) illeti az utolsó felszólalás.

A haditörvényszék az ítélet hozásánál csak azt veheti tekintetbe a mi a főtárgyaláson előfordult. Ügyiratok

\* Ebből a czélből joga van a rendellenes viselkedést tanúsító hallgatókat, tanúkat, szakértőket stb. megintoni, illetőleg rendreutasítani vagy eltávolítani s ha katonai fegyelmi fenyítő hatalom alatt állnak: meg is feyíteni. A javaslatok azokat a nem tényleges tisztiket, akik a főtárgyaláson egyenruhában jelennek meg, az ott elkövetett rendezavarás miatt a katonai (honvéd) fegyelmi feyítőhatalom alá helyezi.

**BUTOR**

kézpénzért v. részletfizetésre legjntányorabb áron  
**EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL**  
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÜT 8. SZ.

13 Képes árjegyzék ingyen. : : Telefon 88-59.

**BUTOR**



Train lezuhant gépe a szerencsétlenség pillanatában.



A repülőtér. (A keresztrel jelolt kis csoport a szerencsétlenség színhelyén áll.)

Az issy-les-moulineauxi repülőgép-szerencsétlenség.

csak annyiban szolgálhatnak bizonyítékul, a mennyiben azo at a főtárgyaláson felolvasták.<sup>9</sup>

A haditörvényszék szabad meggyőződése szerint határoz.

Általában a batarozathoz általános szótöbbség szükséges.

Legelőbb a tárgyalásvezető szavaz. A rendfokozatban (rangban) alacsonyabbak szavazásban megelőzik a rendfokozatban (rangban) magasabbakat.

Az ítélettel a vádlottat vagy elítélik, vagy pedig a vád alól felmentik.<sup>10</sup>

Az ítéletet Ő Felsége nevében hozzák.

Az ítéletek többek közt a következő feliratot tartalmazzák és pedig: a m. kir. honvédbíróságok<sup>11</sup> ítéletei: *„Ő Felsége a Király nevében!”, — közös haderő bíróságainak ítéletei: „Ő Felsége Ausztria császára és Magyarország apostoli királya nevében!”* (Vége kör.)

## ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

### A rosszul végződött tanuskodás.

Irta: Máthé Miklós törzsrőrmester.

Mint általában mindenütt, úgy Mezőkovácsházán is, nagy mulatozással szokta megünnepelni a lakosság a búcsu napját. Ezt a vallásos ünnepet azonban, sajnos, majdnem mindenütt profanizálja az általános szokás szerinti verekedés is, úgy, hogy a közbiztonság érdekében működő járőrök legéberebb figyelme dacára is, már úgy éjfél tájban nem egy bevett koponya tanuskodik arról, hogy a jól sikerült búcsu befejezéshez közeledik.

Igy történt ez 1906. évben Mezőkovácsházán is, mikor a kisasszonypapján tartott búcsut ünnepelték.

<sup>9</sup> A nyomozó eljárás során felvett jegyzőkönyveket a szakértői véleményeket csak kivételesen, bizonyos esetekben szabad a főtárgyaláson fölolvasni.

<sup>10</sup> A haditörvényszék a vádlottat a vád alól ítélettel felmenti:

1. ha az illetékes parancsnoknak a vád emelésére a törvény szerint szükséges utasítása hiányzik;
2. ha a vádló a vádat elejtette, mielőtt a haditörvényszék ítélethozásá végett visszavonult;
3. ha vétségről van szó, a mely büntetőbírósi úton csak a jogosult kívánatára üldozhető és kiderül, hogy az eljárást ily kívánat nélkül indították meg, vagy a jogosultnak kifejezett akarata ellenére folytatták;
4. ha a haditörvényszék úgy találja, hogy a vád alapján szolgáló tett nem büntetendő cselekmény, vagy a tényálladék nincs megállapítva, vagy az, hogy a vádlót a terhére rótt büncselekményt elkövette, nincs bizonyítva, vagy oly körülmények forognak fenn, a melyek a büntetendőséget kizárják vagy megszüntetik, vagy hogy az üldözés az 1—3. pontokban meg nem jelölt egyéb okokból ki van zárva.

Ha az 1—3. pontokban említett körülmények valamelyike a bizonyító eljárás megkezdése vagy befejezése előtt következik be vagy állapíttatik meg, az ítéletet a bizonyító eljárás teljesítése vagy folytatása nélkül kell meghozni.

<sup>11</sup> Viszont az esztrák honvédség bíróságai az ítéleteket Ő Felsége a császár nevében fogják hozni.

Minden korcsmában táncmulatság lévén, a délutáni órákban már az ittas és a leányok miatt féltékenykedő legénység nyughatatlanokodni kezdett s majd csakhamar legénység subogott a füttykös és működött a bicska. De mert a Deszpoth István járásörmester ellenőrzése mellett működő négy járőr állandóan szolgálatban állva, rendszeren idejekorán közbelépett, a verekedések elég simán s csak kisebb sérülésekkel fejeződtek be.

Már-már azt lehetett hinni, hogy komolyabb esemény nélkül mulik el a búcsu, mi or úgy éjfél tájban, a hazafelé ballagó emberek szóbeszéde nyomán hire futott, hogy a Hangya fogyasztási szövetkezet korcsmája udvarán egy agyonütött legényt találtak.

A községben portyázó Deszpoth járásörmester érdeklődvén az eset iránt, egyik vele találkozó egyéntől megtudta, hogy az áldozat egy fiatal ember, az említett korcsma udvarán csakugyan halva fekszik s már csendőrök is vannak ott.

Eme felvilágosítás után azonnal a jelzett helyre sietett, hol az udvaron, hasonfekve, egy 17—18 év körüli fiatal embert talált halva, nagyobb csoport bámuló egyénekkel körülvéve, kik többféleképen tárgyalgatták az esetet és találgatták az akkor még ismeretlen tettes kitételét.

A hullát egy csendőr őrizte, a ki jelentette a járásörmesternek, hogy azt kevéssel előbb egy Stefanidesz Lajos nevű legény fedezte fel véletlenül, a mint vizelni az udvarba ment és felismerve benne Knapcsik István falubeli legényt, lármát csapott s az így tovaterjedő hírből értesültek ők is keves idővel előbb az esetről.

A csendőr jelentette még, hogy járőrvezetője: Berei Lajos őrsvezető Stefanidesz Lajossal s még többekkel a közeli község házára ment, azok kikérdezése végett.

A járásörmester, mielőtt a község házára ment volna, a korcsmában kezdett puhatólózni az eset előzményeire nézve. De a korcsmáros és alkalmazottjai, valamint a korcsmában még borozgatva talált néhány egyén csak annyit tudtak mondani az esetről, a miket a csendőr elmondott. Verekedést vagy más zajt nem hallottak és azt sem tudták megmondani, hogy Knapcsik, aki a délutáni mulatozásra már ittasan jött a szövetkezeti korcsmába s ott még jobban megittasodva, az esti órákban már a korcsma előtt az utcza szélén elaludt, miként került be az udvarra.

A helyszínen, a mennyre lámpavilágítás mellett lehetett szemlét is tartott a járásörmester s ennek során a hulla közelében egy véres gyertyánfa busángot talált, a melylyel a legényt agyonütötték; odább pedig egy sörösüveg feküdt a földön, melyről csakhamar megállapította, hogy nem a szövetkezeti korcsmából, hanem más korcsmából való, mert a szövetkezeti korcsmáros más felírású üveghen más gyárból való sört árult. Ugy a hasábfűt, mint a sörösüveget bünelként őrizet alá vette.

Ez idő alatt a szomszédok közül többen is megjelentek a helyszínen s odaérkezett egy másik csendőr járőr is s mindezekről kérdezősködve megállapította Deszpoth járásörmester, hogy az esti órákban verekedés történt ugyan a szövetkezeti korcsmában a mezőkovácsházi és végegyházi legények között, a kiket a járőr csakhamar szétoszlatozott és a táncmulatságot is beszüntette, de, mint többen állították és ezt a járőr is megerősítette, Knapcsik István nem vett részt a verekedésben, mert akkor még, mint fentebb is említve van, a korcsma előtt az utcza szélén aludt s a verekedő legényeket szétoszlato járőr költötte fel onnan és utasította is, hogy menjen haza.

Knapcsik felkel és el is távozott onnan, de igen való-

**Schwáb József** műorás és ékszerész  
Szabadka, Fő-tér. ::

A m. kir. csendőrség szives figyelmébe! Az a csendőr, aki órát ékszerész órára vásárolni, úgy készpenz mint részletre, forduljon olyan céhez, amely rövid 1—2 év alatt kisebb költséggel a saját kézből szabályzott órá elismerő terében részesült, ezen elismerést csak az óráért értek el, sziveskedjenek mintákat kérni. A műorás és ékszerész Schwáb József. Kérem.



Monis, a megsebesült francia miniszterelnök.



Berteaux, a repülőgép által megölt francia hadügyminiszter.

szinünek látszott, hogy a járőr elfoglaltságát felhasználva, mámoros fejjel nem haza, hanem bement a kocsmá udvarára s ott újból lefeküdvé — elaludt. Itt találta meg őt a tettes, a ki valami okból haragosa lehetett. Az meg éppen valószínűnek látszott, hogy a tettes véletlenül akadhatott rá s miután felismerte s más ütőeszköze nem lehetett, a kezeügyébe eső tűzifa busággal ütötte fejbe a mámorosságánál fogva mélyen alvó legényt. Aztán pedig a busángot és valószínűleg izgatottságában a sörös üveget is otthagya, észrevétlenül elmenekült.

Ennyit állapított meg bamarosan Deszpótb járásörmester s azután a hullát továbbra is a helyszínen őrizet alatt hagyva, felment a községbázához, hol Berei őrsvezetőt még mindig a tanúk kikérdezésével foglalkozva találta.

Az őrsvezető a kikérdezések eredményét jelentette, de az igen kevés volt, mert a kikérdezettek csak éppen a hulla feltalálása körülményeiről tudtak egyet-mást.

A járásörmester tehát Stefanidesz kivételével mindannyit elbocsátotta s csak ezt akarta pontosabban kikérdezni, hogy előadása nyomán a puhatolást sikeresebben lehessen folytatni.

Nevezett azt adta elő, hogy a Róth-féle kocsmából harmadmagával, úgy esti 10 óra után jött a szövetkezeti kocsmába. Társai az utcai kocsmajutón át az ivóba mentek, ő pedig a kapun át az udvarra ment vizelni, hol Knapcsik hörgésére figyelmes lévén, így fedezte fel az akkor már halálokló Knapcsikot. Rögtön megfordította és közelebről megnézte annak a fejét s felismerve annak kilétét, lármát csapott.

Hozzátette még, hogy csakis a végegyházi legények vehették agyon Knapcsikot, mert azok verekedtek ott este a mezőkovácsiakkal.

Arra a kérdésre azonban, hogy a basonló alkalmakor való szokás szerint miért nem az utcán vizelt, mikor őt már abban senki se zavarhatta, s hogy mi okból ment oly későn a szövetkezeti kocsmába, zavarba jött s nem tudott felelni, csak hebegett. Pedig különösen az utóbbi kérdés, miután ilyenkor minden különösebb ok nélkül jönnek-mennek a legények egyik kocsmából a másikba, nagyon is egyszerű volt, mégis úgy látszott, hogy ez a két kérdés kellemetlenül őrintette és hozta zavarba.

A sörösüvegről meg éppen semmit se akart tudni.

Kikérdezés közben feltűnt a járásörmesternek, hogy a legény kezei nagyon is tiszták. Megkérdezte tőle, hogy

mikor és hol mosta meg a kezét. De tagadta, hogy reggel óta megmosta volna. Pedig nyilvánvaló volt, hogy egész délután a boros- és sörös poharak s más poros tárgyak fogdosásától piszkosnak, a Knapcsik véres feje megfordításától pedig véresnek kellett volna lenni.

S miután a kézmosás eltagadása ellenkezett eme teljesen okszerű feltevessel, előbbi zavarodottságát is figyelembe véve, annyira gyanúsnak találta a járásörmester a legényt, hogy — további kikérdezését a másnapi puhatolások eredményéig félbeszakítva — őrizet alá vette őt addig is, míg a nyomozás más fordulatot nem ad az ügynek.

Másnap reggel tovább folytatták a nyomozást. Ennek során aztán megállapították, hogy a sörösüveg a Róth-féle kocsmából való s hogy előző nap délután ugyanabban a kocsmában összeszólalkozott Stefanidesz Knapcsikkal, miközben utóbbi a Stefanidesz anyja k . . . a istenét szidva, mivel ennek társai is segítségére jöttek, elmenekült s ekkor ment a szövetkezeti kocsmába, hol később az utcán elaludt.

Megállapították továbbá, hogy Stefanidesz esti 10 óra tájban két üveg sörrel a kezében káromkodva lépett ki a Róth-féle kocsmából és Knapcsikot kereste. Ekkor érkezett oda barátja Agócs János, aki a szövetkezeti kocsmából jött és valószínűleg láthatta ott Knapcsikot, mert csak pár szót váltott Stefanideszszel, mindjárt megindultak a szövetkezeti kocsmára felé. Utközben még hozzájuk csatlakozott Herjeszki János is, a ki Agóccsal együtt jött el előbb a szövetkezeti kocsmából.

A mint így hárman a szövetkezeti kocsmához értek, Agócs és Herjeszki az ivóba tértek s egy kis üveg pálinkát kértek, Stefanidesz ellenben az udvarba ment. Mikor aztán utóbbi a Knapcsik agyonveréséről lármát csapott, két előbbi a pálinkát kihörpintvén, ellillant.

A további puhatolás során kiderült, hogy a Herjeszki János nővére Stefanidesznek menyasszonya s miután közel laknak a szövetkezeti kocsmához, valószínűnek látszott, hogy Stefanidesz, mielőtt lármájára esendőrök jöttek volna a helyszínére, Herjeszkiékhez ugrott be, ott mosta meg a kezét s a másik sörös üveget is ott bagyta.

S ez tényleg így is történt. Herjeszkiné ugyanis beismerte, hogy ő hozott vizet a legénynek s előadta a sörös üveget is. Leánya — a Stefanidesz menyasszonya — ellenben tagadta a kézmosást. Azt azonban mind beismerték, hogy Stefanidesz, midőn megtudták, hogy már

csendőrök is vannak Knapcsik körül, tőlük ment oda, hogy tanunak ajánkozzék.

Ez idő alatt megtörtént a Knapcsik hullájának boncolása s az orvosok véleménye szerint egyetlen ütés érte nevezett koponyáját bátulról — az áldozat valószínűleg hason feküdt — és az ütés oly erős volt, hogy a koponyát összeroncoltta s azonnali halált okozott.

A járásőrmester szobelileg jelentést tett az addigi nyomozás eredményéről a vizsgálóbíróknak s ez a további nyomozás folytatására utasítván őt, elutazott. A járásőrmester pedig, a már megállapított gyanúkok és bizonyítékok alapján Stefanidesz és társai kikérdezéséhez fogott.

Ezek azonban csak azt ismerték be, hogy, tényleg együtt mentek a szövetkezeti kocsmába. Stefanidesz az ellenőrirányuló vádat tagadta s arról se akart tudni, hogy a sörösüvegek egyikét a helyszínen, a másikat pedig Herjeszkiéknél hagyta. Két barátja pedig tagadta, hogy ők mondták volna meg Stefanidesznek Knapcsik hollétét.

Miután Stefanidesz a fentebb elősorolt körülmények elhárítása után is megmaradt tagadása mellett, a cselekmény elkövetésének pedig szemtanuja nem volt, a járásőrmester kénytelen volt a tényvázlatot a megállapítottak alapján megszerkeszteni a felsorolt gyanús körülményekkel bizonyítani a legény bűnöségét. Két barátját pedig azért jelentette fel, hogy Knapcsik hollétének elárulásával hozzájárultak a bűncselekmény elkövetéséhez.

Már d. u. 1/2 6 óra tájban lehetett az idő, mikor a tényvázlattal elkészült és kijelentette a legénynek az elfogást. Éppen ekkor ért a halottas menet a községházal szemből levő templomhoz. S a mint Stefanidesz meghallotta a harangok zugását s a közelben felhangzó halotti éneket, halálsápadt lett s a mint ebben a pillanatban belépett nevezett édesanyja, fiának ételt hozva, a már teljesen megtört legény hangosan felzokogott.

A járásőrmester az alkalmat felhasználva, felszólította a legényt, hogy könnyítsen a lelkiismeretén, tegyen törelemes vallomást, mire az, az anyja által is ösztökélve, hogy mondja meg az igazat, beismerte, hogy tényleg az ő ütése folytán halt el Knapcsik István.

Előadta azonban, hogy nem volt szándékában nevezettet agyonütni, csak éppen megverni akarta abbéli hoszujában, hogy előzőleg, a délutáni összeszólalkozásakor, az ő anyját szidalmazta. De mert nem volt nála a két üvegen kívül semmiféle ütőeszköz, ezekkel pedig azért nem akarta Knapcsikot megütni, nehogy azok eltörve árulói legyenek, így azokat földre dobva a keze ügyébe eső husággal ütötte fejbe Knapcsikot. Midőn pedig annak hörgését meghallotta, úgy megijedt, hogy csak az egyik üveget találta meg s azt felkapva, bekümbált az ivóba, mintba véletlenül fedezte volna fel Knapcsikot; majd pedig az erre következett csoportosulást felhasználva, Herjeszkiékhez ment, hol a felfedeztetéstől való izgalom hatása alatt, abban a hiszomben, hogy talán a keze is véres lett, megmosta a kezét és csak aztán ment vissza a helyszínére a kieselt felfedezésről a járőr előtt tanúságot tenni.

Hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetéssel sújtotta a szegedi kir. törvényszék a bűnös legényt, Agócsot és Herjeszkit ellenben nem találván bűnösöknek, felmentette.



### Élő lámpások.

A természet legérdekesebb jelenségei közé tartoznak kétségtelenül azok a rovarok s más állatfajták, melyek testük bizonyos részéből fényt árasztanak. A Szent János-bogarat, mely a legközönségesebb ilyen állat, bizonyára mindenki ismeri: a nyári éjszakákon csapatos-tól nyüzsögnek a pázsiton, bokrokon.

Mindeddig azonban senki se gondolt arra, hogy ebből a költői bogárból s általában a világító állatokból hasznót is lehetne húzni. Egy párisi természetbúvár, Dubois Rafael fejében azonban megfogamzott az eszme s mivel ily irányú kísérletei eddig is sokat ígérő eredményűek voltak, valószínű, hogy az élő világító anyag a jövőben gyakorlati valósággá válik.

Hogy a gondolat megvalósítása mennyire hasznót hajtó volna, nyilvános lesz, ha megtudjuk, mily drága aránylag ma minden világító szer. A legelterjedtebb s kétségtelenül legjobb, a villamos világítás nagy pazarlást kíván: ugyanis az iv- és fűzőlámpák, melyeknek csak világítás volna a feladatuk, a beléjük vezetett villamos erély nagy részét hő formájában adják ki, a mi pedig fölösleges. A villamosság tehát ma még nincsen elég gazdaságosan kihasználva.

Képzeltető tehát, hogy egy olcsó és jó világítási eszköznek nagy jövője lehet. Mivel pedig a világító erő forrásának gazdaságos kihasználása teszi a világító anyagot olcsóvá, nyilvánvaló, hogy az oly fény, melyet a természet ilyen gazdaságos úton állít elő, az ember számára is olcsó világító szer lehet. Már pedig bebizonyított dolog, hogy az amerikai világító bogárkák például negyvenszer olcsóbban, azaz negyvenszer kevesebb villamos erély fogyasztásával hoznak létre ugyanannyi fény mennyiséget, mint a mi legjobb ivlámpáink.

Bennet, egy más természettudós szerint a világító czápa hasának ragyogásával képes volna egy egész szobát megvilágítani. A repülő balaknál viszont a szájüregből sugárik a fény, mely szinten igen erős. Legfényesebben nyilatkozik azonban meg ez az állati világító erő az olykor látható tenger-égéseknél, melyek a tengerben úszó apró világító állatok millióitól származik.

Hátra vannak még a bakteriumok. Az orvosi tudomány és a technika már gyakran volt kénytelen foglalkozni ezekkel a végtelen kicsi, az állat- és növényvilág határán levő sojt-képződményekkel, hogy azonban egyszer lámpásul lesznek használhatók, erre senki sem gondolt. A kilenczszáz éves elején azonban Dubois rájött, hogy az ú. n. photobakteriumok, azaz világító bakteriumok a legjobb és legolcsóbb világító anyagot

## Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkalmatosságokból és gummikból 20% áron. — Arjegyüket ingyen és bérmentve küld

**DÉRY EDE**

legismertebb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csekély havi részletfizetésre. — Gummik, alkalmatosságokból és gummikból 20% áron. — kerékpár és varrógép nagyraktár

**SZEGED.**





adják. Legjobb az az anyag, oly értelemben, hogy a szemre a lehető legkevésbé bántó, a mit például a villamfényről nem lehet elmondani. Ocsó pedig annyiban, hogy az általa fejlesztett sugarak közt roppant kevés a világitásra használhatatlan hő-sugár, ú. n. «fekete-sugár».

Dubois egy nyilvános előadásban szélesebb körű közönség előtt is beszámolt kutatásai gyakorlati eredményeiről. Itt bemutatta a módszerét, melylyel az élő világitóanyagot előállítja. Mint minden baktériumot és mikrobát, ezeket a világitó állatokat is ú. n. tenyésztőágyakban kell fejleszteni. Azaz egy olyan folyadékban kell elhelyezni bizonyos mennyiségű bakteriumot, melyben ezek aztán bő táplálékot levén, gyorsan fejlőd-hessenek. Ebben az esetben, a világitási bakteriumok esetében a tenyész ágy nedve vízből, tengeri sóból s még három különösen a fény-szórást elősegítő anyagból keresendő össze. Dubois különösen szereti az ú. n. aspergint, egy aspergából nyerhető vegyületet használni. Természetes, hogy ha ez a tápláló nedv jól van összeállítva, a belé helyezett bakteriumok gyorsan és szaporán fejlődnek. Nem alapul tehát ez az egész tenyész-tési módszer más elven, mint például a disznó- vagy marhahizlalás. Mindkét esetben az állatokat úgy táplálják, hogy az emberi czéloknak minél inkább megfelelővé fejlődjenek, a sertésnél ez a cél minél több hús, zsír, stb., a világitó bakteriumoknál minél több fény létrehozása.

Az így fejlesztett világitó anyag tehát nem lesz egyéb, mint egy nedv, melyben milliárd meg milliárd világitó bakterium nyúzsóg. Ezek aztán a sötétben világitani kezdenek s így a folyadékot magát is világitóvá teszik. Úgy, hogy ha ezzel a folyadékkal megtöltünk egy üveg-gömböt, ezt pompásan lámpául lehet használni. Duboisnak már sikerült ilyen folyadékkal egy egész termet megvilágitani. Eddig még csak a holdvilághoz hasonló fényt tudott fejleszteni: de úgy is képesek voltak a jelenlevők egymás arcvonásait megkülönböztetni, sőt olvasni s az óra számjait felismerni.

E fény hatása este, alkonytájban nagy, különösen ha előbb a szemünket néhány percnyi sötét szobában való tartózkodással kipihentjük. Duboisnak különben az a véleménye, hogy ez a gyöngéd világosság, melyet ő «folyékony holdfénynek» nevez, — idővel erősebbé s így használhatóbbá tehető lesz. Különös sajátysága még ennek a fénynek, hogy sugarai a Röntgen-féle X sugarakhoz hasonló átható képességgel bírnak. Ha például a világitó tenyész-ágy s egy érzékeny, fénykép létrehozására alkalmas vegyileg preparált lemez közé egy fa- vagy papír lapot állítunk, a lemezen mégis kép fog támadni. A mi annak a bizonyossága, hogy a lemezen vegyi változásokot előidézni képes fény-sugarak a közbeállított lapon áthatottak.

## KÉPEINKHEZ.

### Az issy-les-moulineauxi repülőgép-szerencsétlenség.

Egy rettenetes baleset híre hozta izgalomba a közel-múlt vasárnapon a művelt emberiség idegétét. A Páris melletti Issyben történt repülőgép-szerencsétlenség híre volt ez, a mely több súlyos testisértés okozása mellett a francia hadügyminiszter életét is kioltotta. Hiszen a repülőgép-versenyek egész sorozata végződött már kisebb-nagyobb szerencsétlenséggel, sőt a budapesti versenyen éppen hasonló eset történt, csak éppen végeredményében



Train aviatikus, a szerencsétlenség okozója.

volt kisebb; s ezeken felül se szeri, se száma a repülőgép-áldozatainak az aviatikusok közt is, mégis az elsőörnyedés hullámai futottak végig a földtekén eme le-sújtó szerencsétlenség hírére s bizonyára az egész művelt világ osztatlan részvéte találkozott a francziák nagy halottjának ravatalánál. A tudomány előrehaladását s a repülés problémájának megoldására irányuló örületes törekvést azonban még ezek a véres esetek se tudják — csak pillanatra se — feltartóztatni. Halad az tovább az előre megkezdett útján áldozatainak véres tetemein keresztül. Pedig tilzás nélkül mondhatjuk, hogy a repülőgép, mostani állapotában még, nemcsak annak halálos veszedelme, a ki rajta ül, hanem azoknak is, a ki felett elrepül. De hát melyik gép nem az? Hiszen a technika minden vívmánya, az összes gépszerkezetű találmányok fejlődésének útját az emberiség véres vonala jelzi. De míg ezek legtöbbjénél a felügyelők és vele foglalkozók felületessége, gondatlansága idézi elő a szerencsétlenséget, addig a repülőgépről a mostani állapotában még ezt nem mondhatjuk, hanem az összes baleseteket éppen a constructiójának tökéletlenségén irhatjuk. De mint fentebb említém, ez az újabb véres eset se tudja csak pillanatig se feltartóztatni a repülés kísérleteinek nemese — vagy talán néha virtuskodásra és kapzsiságra mutató — versengését, mert míg a franczia nemzet egy része könnyezve állja körül a nagy halott ravatalát és elítéli az emberiségnek az elemek elleni tehetetlen vergődését, addig a másik rész a versenyző aviatikusok pártjára állva, eme, az eddigi versenyek közt még a legnehezebb és a legvakmerőbb versenyt, mely Páris és Madrid közötti út átrepülését tűzte ki célul, habár a Sierra Guadarrama hegység másfélezer méter magas ormai felett való átkelés ezer veszélye tornyosul is a versenyzők elé: mégis megkezdte és megtartja.

A jelen számunkban közreadott képeken a szerencsétlenség színhelyét, a szerencsétlenség okozóját Train aviatikust és a szerencsétlenül járt két miniszter arczképét mutatjuk be olvasóinknak.

## HIREK.

Adomány. A létesítendő csendőrségi internátus javára a pozsonyi m. kir. posta és távirada-igazgatóság, az V. sz. csendőrkerületi parancsnokság útján 25 koronát adományozott, mely összeggel az eddigi adományok 23,327 K 40 fillérre emelkedett. *Itt megjegyezzük, hogy Bariss Árpád őrnagynak a lapunk 21. számában nyugtázott 2 koronás adománya a májusi előléptetési gratulációk megrá lisa volt.*

Doctorrá avatás. A kolozvári tudományegyetem Konkoly Iván hadnagy oktató-tisztot, május 13-án az államtudományok doctorává avatta. Az oktató-tiszti állással járó sokoldalú és nagymérvű teendők pontos ellátása mellett, nemes ambícióból, vasszorgalommal megszerzett doctori diplomájához a felavatottnak őszintén gratulálunk.

Véres bucsú. A sopronmegyei Fertőrákoson május 25-én megtartott bucsú alkalmával a korcsma előtt összeverődött és a szabad közlekedést akadályozó, több száz főre rugó néptömeg, az ott szolgálatilag megjelent Angyal Lajos csendőr cz. őrsvezető és Kelemen István csendőrből állott fertőrákosi őrsbeli járőrt megtámadva, kövekkel megdobálta és Angyal cz. őrsvezetőt fején súlyosan, Kelemen csendőrt pedig lábán könnyen megsebesítette. Angyal cz. őrsvezető a támadó tömeg ellen löfegyert használta és három lövéssel Tritremmel Mártont és Huber Károlynét halálosan, Kamper Erzsébetet súlyosan, Leizer Magdolnát pedig könnyen megsebesítette. A fegyverhasználat után a tömeg a további támadással felhagyva szétszözlött. A felízgatott kedélyek csillapultáig az őrs négy fővel megerősített. Angyal cz. őrs vezető súlyos sérülésével a soproni csapatkórházba szállíttatott.

Ellenszegülés. Papp Demeter bánlakai őrsbeli csendőr május 22-én. a torontálmegyei Bánlakon, segélyszolgálat teljesítése alkalmával, Muja Trifon ottani lakos ellenszegülővel szemben szuronyt használta és azt czombján megszurta, súlyosan megsebesítette.

Dynamit merénylet egy járőr ellen. Balázs Mihály csendőr cz. őrsvezető és Benzédi Dénes csendőrből állott lugosi őrsbeli járőr, rendes szolgálat teljesítése közben, május 21-én éjjel Ollóság községben pihenőt tartott. Éjjel 12 órakor, eddig ismeretlen tettesek, a pihenőszoba ablakpárkányára dynamitot helyeztek és azt meggyújtva elmenekültek. A felrobbant dynamit az ablakot keretéstől szétzúzta, a járőrben azonban kárt nem okozott. Az ismeretlen merénylők ellen a nyomozás folyamatba tetetett.

## KÜLÖNFÉLÉK.

Alfonz király tűzszeresszáma. A spanyol kormány legutóbb elhatározta, hogy azokat a tűzszeresszámokat, amelyek cigaretta-gyújtásra használatosak, ha ugyan — a mi elég gyakori eset — működnek épen, adó alá veti. A tűzszeresszámokat eddig úgy csempésztek Spanyolországba. Az új törvény néhány nap előtt lett érvényes. Mikor a madridi adóhivatalnok, a ki e legújabb adó behajtásával volt megbízva, egy reggel nyolcz órakor asztalához ült, nem kis meglepetésére Alfonz király lépett eléje. Alfonz mosolyogva ment a hivatalnok felé, zsebéből kibuzott egy aranyból készült tűzszeresszámot és arra kérte a hivatalnokot, hogy erősítse rá az adóhelyeget. A király után egy szárnysegéd is megadózta becsempézés útján szerzett tűzszeresszámát. Így hát

Alfonz király személyesen szentelte be a tűzszeresszám-megadózó gépet Spanyolországban.

Tanulók mint utczaseprők Newyork város köztisztaságának legbuzgóbb őrei az iskolás gyerekek. Néhány évvel ezelőtt Waring ezredes, a newyorki köztisztasági hivatal akkori vezetője, propagandát indított, a melynek az volt a célja, hogy a fiatalságban fölkeltsék a köztisztaság iránti érzéket. A mozgalom eredményeképpen keletkeztek akkor az első gyermekligák a köztisztaság fentartására és előmozdítására, és ma már több, mint 40 különböző ilyen tanuló-ligája van Newyorknak, 25.000 fiú- és leánygyermek taggal. Minden iskolában alakul egy ilyen liga, a melyik saját vezért és felügyelőt választ. Már ez a körülmény is buzdítólag hat a gyermekekre, az érdeklődést és buzgalmat pedig ebrentartja az a meg nem szünő propaganda, a mely a gyermekeket arról igyekszik meggyőzni, hogy az a munkásság, a mit kifejtenek, fölülte fontos. A propagandát vezető társaság előadásokkal, vetített képekkel és tanulságos sétakirándulásokkal igyekszik a gyermekekben a város iránti szeretetet felébreszteni, azoknak a gyermekeknek pedig, a kik különös buzgalmat tanúsítanak, ezüst jelvényt ad jutalmul, a melyen Newyork város czimere és ez a jelmondat van: „Mj tiszta utcákat akarunk!” Az egyes ligák szakaszokra oszlanak. Az egyik szakasz az iskola tisztaságára ügyel, a másikk a környék, a harmadik meg a szomszédos utcák tisztántartásával foglalkozik. A ligák felnött tagjai azonkívül még ama házak tisztántartásáról is gondoskodnak, a melyekben laknak. Minden tagja megkapja a városi egészségügyi hivatal rendeleteinek egy példányát és ügyel arra, hogy ezeket a rendelkezéseket betartsák. Minden liga-tag külön igazoló lapot is kap, a melynek előmutatóját, a rajta levő irás szerint, a köztisztasági hivatal összes hivatalnokainak és alkalmazottainak köteles tiszteletben kell részesíteniök.

## Szerkesztői üzenetek.

1877. Nem illeti meg.

G. Mujezin. 1. Most van munkában, ez év végére előreláthatólag elkészül. 2. Jelenleg igen. Furcsa, hogy folyton ráfizetnek; ez helyes vezetés mellett alig fordulhat elő. Iparkodjanak a bajon talán a napi betét felemelésével egyenlő és czélszerűbben gazdálkodni, akkor ráfizetés nem igen következhetik be.

Öreg zsandár. Tervezve van, de hogy mikor valósul meg, azt nem lehet tudni.

B. J. Örmester. Igen, bármely fegyverkereskedésben, körülbelül 90 korona.

86. F. Szolgálati ügy. Felsőbb helyről döntés volna kikérendő.

Nagyhortobágy. A csendőrségi egyén magánacsomag stb-ről szóló postai értesítésért a 4 fillér kézbesítési díjat csak az esetben köteles megfizetni, ha ezen értesítést a postahivatal közege a lakonyába, illetve a lakásra viszi; szabály szerint azonban a csendőrség részére érkezett hivatalos- és magánküldeményeket a készületes (ügyeletes) postaátvételi könyv alapján veszi át, mely esetben kézbesítési díj fizetésének helye nincs. Lásd a postaszabályok gyűjteménye III. rész, 547. fejezetét.

1100. 1. Igen. 2. Szolgálati ügy. 3. Alkalmilag eszkozlendő V. J. 1883. Ki testét áruba bocsátja.

21. A kapu a takarodókor zárandó be, de ha a körülmények azt szükségessé teszik, véleményünk szerint előbb is bezárható.

Kék Ibolya. 1. Igen, ha ezt a szolgálati viszonyok megengedik. 2. Nézetünk szerint nem. 3. Legcélszerűbb, ha azt nappal a kamrában tartja.

48. Nem, ott csak a kincstári ruha lenne tartandó.

Gyöngyvirág. A 'Hortobágy' jelige alatti üzenetünk önnek is szól.

Kolumbus. 1. Igazolványt csak a betöltött 12 év után kérhet. Folyamodni már a 12-ik évben lehet; a folyamodvány szolgálati úton terjesztendő elő. Hivatalszolgái állás einyeréséhez nem kell próbaszolgálat. 2. Postához lehet. 3. Természetbeni lakás vagy a bérosztályszerű lakpénz. Egyebekben olvassa el dr. Végh Kálmán miniszteri s.-titkár úroak 1908 és 1910. évben a 'Csendőrségi Lapok'-ban megjelent közleményeit, abban megtalálja a részletes útmutatást.

S. M. cs. cz. őrsv. 'Kolumbus' jelige alatti üzenetünk önnek is szól.

N. A. Taia. Az igazolványos altiszt bir elsőbbséggel. A bélyeget lapunk javára bevételztük.

## FEJTŐRÖK.

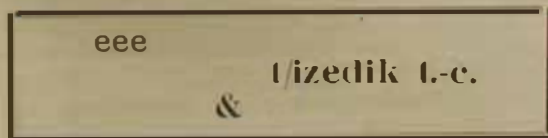
Képtalány.



Számrejtvény.

Egy vadászatnál 32 vadat lőttek, nyulat, fácánt. A lelőtt nyulaknak és fácánoknak összesen 100 lába volt. Az a kérdés, hogy hány volt köztük a nyul, hány a fácán?

Beltalány.



Megfejtési határidő: 1911 június 14-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Szanatorium-sorsjegy lesz kisorsolva.

Lapunk folyó évi 19. számában közölt fejtörök helyes megfejtése:

Képtalány: 'A bűnöt nem kiméli meg senki sem s lesujtja a hatalmast, mint a gyengét'. — Beltalány: 'Tizedes'. — Számialány: 'Nagyatya, atya és unoka'.

Helyesen megfejtették: Molnár Bálint II. csendőr Fokleák, Floricsa György csendőr Hajdusármson, Kovács csendőr Gyanta, Néb M. cz. őrsv. és Mészár András csendőr Bácsmadaras, Gergely Sándor jörm. Déa, Oláh Ferencz cz. őrmester Gombos.

A kisorsolt Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegyet Molnár Bálint II. csendőrnek Fokleákra elküldöttük.

## HIVATALOS RÉSZ.

### Különítmények felállítása.

A m. kir. I. számú csendőrkerület területén: Előpatakon, 1911 május 15-én; a IV. számú csendőrkerület területén: Csizen május 1-én, Szobránczon május 16-án; végül pedig a VI. számú csendőrkerület területén: Savanyukuton és Hévízen május 15-én egy-egy 2—2 főből álló különítmény állított fel.

### SZEMÉLYI ÜGYEK.

#### Okiratilag megdicsértett:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Weinek László, honvéd százados-hadbíró, mert még mint honvédségi hadbíró, a m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokságnál, a csendőrségi hadbírónak ismételt helyettesítésében, valamint a csendőrségi igazságtügyi előadói tisztségnek, az előadó megbetegedése folytán, egyhuzamban 15 hónapig át ideiglenes viselésében, a kerület mozgalmas viszonyainál fogva, igen terhes és fokozottabb követelményekkel járt feladatának, alapos szakképzettsége mellett, ernyedetlen szorgalommal és igen jó eredménnyel felelt meg.

Bürgermeister Ede, VI. számú csendőrkerületbeli polgári irnok, a csendőrségnél 20 évet meghaladó szolgálati ideje alatt mindepkor és minden körülmények között kifejtett dicséretes tevékenysége, kiváló pontossággal párosult lelkiismeretes szorgalmával és feltétlen megbízhatóságáért.

Dénes István, Kara Mihály, Szűcs János járásörmesterek, Sáfrán Péter cz. őrmester, valamennyien a II. sz. csendőrkerület állományában, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységük és példás magatartásukért.

Székely Sándor, II. számú csendőrkerületbeli törzsörmester, a számviteli teendőket pontos és lelkiismeretes teljesítése körül huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgalma és példás magaviseletéért.

Böcs János, VI. számú csendőrkerületbeli cz. őrmester, két tolvaj-szövetkezet leleplezése, azok tagjainak elfogása és a bűnfeleltetés megszerzése körül kifejtett buzgó és eredményes tevékenység.

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Fogarasi Gyula cz. őrmester, az 1910. évi április hó 12-én özvegy Főrizs Imréné, szül. Német Erzsébet kunmadarasi lakoson elkövetett gyilkosság tettesének hosszúságú és fáradságos nem ismerő kitarással, leleményességgel és szakszerűen vezetett nyomozás során történt kiderítéséért és a tettesnek az igazságszolgáltatás kezébe való juttatásáért.

#### Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Megyeri Antal cz. őrsvezető, Fekete Ferencz és Simon György csendőrök, mert özvegy Főrizs Imréné, szül. Német Erzsébet, kunmadarasi lakos gyilkosának hosszúságú és fáradságos nem ismerő kitarással, leleményes-

**ÉLELMISZEREKET** legutányosabban szállít :: **BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég** BUDAPEST, 11., SZENA-TER 1. SZÁM. Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére. Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

séggel és szakszerűen vezetett nyomozás során történt kiderítésénél járőrvezető őrsparancsnokukat hathatósan támogatták.

### Előléptetett:

1911 május 1-ével:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:  
Szabó Lajos, Szutor Kálmán, Farkas Kálmán és Teresi István cz. őrsvezetők, *őrsvezetőkké*.  
Az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1911 május 25-ével:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:  
Magyar János II., Dobos István, Máté Odön, Kollár Peter és Dehelán János csendőrök;

1911 május 18-ával:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:  
Nagy Gergely, Gere István, Nyerges Benjamin, Horváth József VI., Kovács György, Jáklí Károly és Horváth Pál V. csendőrök; végül

1911 május 7. illetve 8-ával:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:  
Oliás János és Schnell János csendőrök, *csendőr cz. őrsvezetőkké*.

### Katonai szolgálati jel:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel el-  
látott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Hegyi József őrmester, 1911 május 13-án;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Czuczor András járásőrmester, 1911 február 1-én,  
Tóth István I. járásőrmester, 1911 április 6-án, The-  
mák Aurél őrmester, 1911 május 1-én, Barna Sándor  
járásőrmester, 1911 május 6-án és Szugyiczky György  
törzsőrmester, 1911 május 13-án;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Mészáros György cz. őrmester;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Cserép János cz. őrmester, 1911 márczius 27-én, Far-  
kas Illés törzsőrmester, 1911 február 26-án, Lukáts  
Tivadar törzsőrmester, 1911 márczius 10-én és Törzsök  
Pál törzsőrmester, 1911 április 23-án;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Nagy Pál és Pajor János őrmesterek, 1911 jan. 1-én;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:  
Máté Kálmán járásőrmester, 1911 április 26-án és  
Horváth Vendel járásőrmester, 1911 május 3-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel el-  
látott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:  
Lovasi Antal cz. őrmester, Szabatyán István cz. őrs-  
vezető, Hatos István és Kolárszki Arzén csendőr cz. őrs-  
vezetők, 1911 május 13-án.

## Szives figyelmébe!

Ugy a csendőrség, mint a rendőrség köré-  
ben évek óta közkedvelt Kiesz, volt  
:: kiskunhalasi gyógyszerész ::

# lábizzadás

elleni kenőcse egyedül csak Szent János  
gyógyszertár, Budapest, II., Széna-  
tér 1. sz. kapható 1 K 20 fillér beku-  
lése ellenében bérmentve. — Utánvéttel  
1 korona 75 fillér. — Telefon 42-12.

A valódi híres 200 éves

## Pozsonyi Seehofer növény-balzsam

elismert legjobb és legrégebb háziszor. Kitűnő  
mindama bajok ellen, melyek rossz emésztés vagy  
eldugulás folytán állottak elő, u. m. emésztési  
zavarok, májhaj, bélrenyheség, kólika, agy-  
vérszegénység, aranyer s hasonló  
bántalmak ellen. E kizárólag növényi  
alkatrészekből készült szer hatása ki-  
fogástalan és a testre jótékony, enyhe.  
Számítlan elismerő levél bizonyítja a  
Pozsonyi Seehofer növény-bal-  
zsam jóhatását, melynek valódiságát a  
kék csomagolás és az itt látható voros-  
rák védjegy bizonyítja. Ügveljünk a  
"Földes" aláírásra. Mindenütt kapható,  
a hol nincs raktáron, rendeljük a :: ::



FÖLDES LÁSZLÓ VÖRÖSRÁK, gyógy-  
tárától, POZSONY, MIHÁLY-UTCZA 49.

1 üveg ára 70 fillér. Utánvétellel 6 üveg 4 K 60 al.

# VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.  
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

...: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...:

Belügyminiszter ur által elrendelt új mintájú erkölcsi és vagyoni  
bizonyítvány raktárunkon már kapható.

# CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

**ELŐFIZETÉSI ÁRA:** Félévre — — 6 korona.  
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

**Megjelenik**  
minden vasárnap.

**SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL**  
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

## Az új katonai bünvádi eljárás.

— A katonai bünvádi perrendtartásról szóló törvényjavaslatok ismertetése. —

Gerő Gyula ezredes-hadbírótól. (Vége.)

A javaslatok az ítélethozás szabályozásával kapcsolatosan megragadták az alkalmat ahhoz is, hogy a katonai büntetőtörvénynek tulságos szigorát enyhítsék. A büntetőtörvény módosítása ugyan nem igen tartozik a katonai bünvádi perrendtartás anyagához, de azért a javaslatok idevonatkozó intézkedéseit csak helyeselni lehet, mivel a katonai büntetőtörvény reformja még huzamos időt vehet igénybe.

A javaslatoknak a katonai büntetőtörvény szigorát enyhítő rendelkezései szerint a haditörvényszéknek jogában áll *igen fontos és súlyos enyhítő körülmények* esetében a törvényben meghatározott *aggraválás*<sup>1</sup> általi halálbüntetés helyett *három* évnél nem rövidebb tartamu börtönt vagy súlyos börtönt megállapítani.

Jogában van továbbá a haditörvényszéknek ugyancsak ily igen fontos és enyhítő körülmények találkozása esetén a törvényben meghatározott 10—20 évi vagy életfogytig tartó börtönbüntetést legfeljebb három évre,<sup>2</sup> a törvényben megállapított 5—10 évi hirtönbüntetést pedig legfeljebb egy évre leszállítani.

Az ítélet kihirdetése nyilvános.

Ha az ítélet jogerős és még csak ezután végrehajtható büntetésre szól, az ítélet végrehajtását az illetékes parancsnok rendeli el akkép, hogy az ítéletet az ügynevezett «végrehajtató záradek»-kal látja el (végrehajtató rendelet).

Szabadelyű a két javaslat abban a tekintetben is, hogy az elsőfokú ítéletek ellen *perorvoslatoknak* (fellebbezés, semmisségi panasz) enged helyet. Ily perorvoslatokkal a vádlott is, meg a vádló (magánpanaszos) is élhet. Ha a vádlott kiskorú, akkor javára, az ő akaratára

<sup>1</sup> A *kötéláttal* halálbüntetést nem változtathatja át a haditörvényszék ily enyhítő körülmények alapján börtönbüntetésre.

<sup>2</sup> A 10—20 évig, illetőleg életfogytig tartó börtönbüntetés leszállításánál annak  *fokát* nem szabad megváltoztatni, vagyis nem szabad súlyos börtön helyett egyszerű börtönt kiszabni, ellenben az 5—10 évi börtön leszállításával egyidejűleg annak fokát is enyhébbre lehet változtatni.

ellenére is, a törvényes képviselője használhat perorvoslatot. Az illetékes parancsnok meghagyhatja az ügyészi közegének azt is, hogy ez a vádlott *javára* éljen perorvoslattal.

*Fellebbezésnek* az elsőfokú ítéletek ellen általában, míg a *semmisségi panasz* csak a *hadosztálybíró*-ságok első fokban hozott ítéletei ellen lehet helye.

A *dandárbíró*ságok ítéletei ellen bizonyos megszorításokkal *fellebbezni* lehet *semmisségi okok* miatt, valamint annak a kérdésnek eldöntése céljából is. vajjon vádlott *tanús-e* vagy nem, vagy hogy a *büntetés kiszabása* nem történt-e *tulzsigorúan* vagy túlenyhén.

A *hadosztálybíró*ságok ítéleteit csak a *büntetés kiszabásának* kérdésében lehet *fellebbezéssel* megtámadni.<sup>3</sup>

*Semmisségi panasz* csak a *hadosztálybíró*ság elsőfokú ítélete ellen lehet élni, az eljárásban vagy a törvény alkalmazásánál elkövetett s a törvényben egyenként felsorolt hibák (semmisségi okok) miatt. Például, ha a haditörvényszék nem volt kellőképen alakítva, vagy a haditörvényszéki ítélet döntő tényekre vonatkozó része érthetetlen stb. vagy ha a haditörvényszék nem volt illetékes, vagy ha a haditörvényszék egy büntetést vétségnek minősített vagy viszont stb.

A vádlott által használt perorvoslatok kifejtésében netalán előforduló hiányokat az ő bírói kihallgatása útján lehetőleg pótolni kell.

De megengedik a javaslatok a polgári bünvádi perrendtartások mintájára azt is, hogy a katonai vezérügyész (honvéd koronaügyész) a dandár- és hadosztálybíroságnak meg a *jogerős* ítéletei ellen is élhessen semmisségi panaszszal, ha ezek az ítéletek a törvény megsértésén vagy helytelen alkalmazásán alapulnak. (Semmisségi panasz a jogegység érdekében).

Végül helyet engednek a javaslatok ep úgy, mint a

<sup>3</sup> Az előadottakból is kitér, zöleg, a *hadosztálybíró*ságnál, mint fellebbezési bíróságnál esetleg a tanúk, szakértők stb. megidézésével nyilvános tárgyaláson új bizonyításvétel is tartatik, ha az alatta álló dandárbíró ítéletét a *tanús* kérdésében fellebbezték meg, ellenben a legfelsőbb katonai (honvéri) törvényeskedő a *hadosztálybíró*sági ítélet ellen bonyolított fellebbezés esetén bizonyításvételnek nincs helye s a legfelsőbb törvényszék zárt ülésben hozza meg ítéletét, mert a *hadosztálybíró*ság ítélete ellen fellebbezéssel élni csak a *büntetés kiszabásának* kérdésében lehet.

Első magyar vill. erőre berend. hangszerr-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerr-érintője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

**STOWASSER JÁNOS**

császári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltnék. Argyeztek minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.** 6



polgári bünvádi perrendtartások, az újrafelvételnek is, vagyis megengedik, hogy a már jogerősen befejezett eljárást a vádlott javára vagy terhére újra felvegyék. Ennek főleg akkor van helye, ha olyan új bizonyítékok merülnek fel, a melyek magukban véve vagy a korábban beszerzett bizonyítékokkal kapcsolatban alkalmassáknak látszanak arra, hogy az elíteltet felmentsék vagy enyhébb büntető rendelkezés alá eső cselekmény miatt ítéljék el vagy hogy ellenkezőleg a felmentett vádlottat elítéljék.

Az ismertetett eljárási szabályok egész terjedelmükben csak a békebeli rendes eljárásra nyerne alkalmazást.

A javaslat fenntartotta azonban, a mai jogállapotnak megfelelően, mind béke, mind háboru idejére a rögtönítélő eljárást, a mely kevesebb alakissággal van összekötve és így egyedül alkalmas arra, hogy olyan esetben, a midőn egyes büncselekmények elharapódnak s a fegyelmet az igazságszolgáltatás rendes eszközeivel többé fenntartani nem lehet: rögtönös megtorlással a fenyegetett jogrend helyreállítható legyen.

A rögtönítélő eljárást különben Ausztriában és Horvát-Szlavonországokban az ott érvényben levő polgári perrendtartások is ismerik s Ausztriában a rögtönítélő eljárásnak pusztá kihirdetése is elég volt a közelmultban a komolyan veszélyeztetett jogrend helyreállítására.

A rögtönítélő eljárásban sem nyomozó eljárásnak, sem vádirat benyújtásának nincs helye, ellenkezőleg az egész eljárás elejétől végig az együttülő rögtönítélő bíróság előtt és, ha csak lehet, félbeszakítás nélkül folyik le.

A terheltet mindjárt a rögtönítélő bíróság összeülése után ez elé kell állítani.

A katonai (honvéd) ügyész<sup>4</sup> kötelessége a tárgyaláshoz szükséges bizonyítékokat előteremteni, főleg a sértettet, a tanukat és a szakértőket, ha szükséges, közvetlenül megidézni vagy elővezetésük iránt is intézkedni.

A rögtönbíráskodás bármely órában és a szabad ég alatt is megtartható.

Az egyes terheltek ellen az eljárás leghosszabb tartama, ideértve az ítélethezást, háromszor 24 óra s ezt a határidőt attól az időponttól kell számítani, a mikor a terheltet a rögtönítélő bíróság elé állították. Ha ez a határidő be nem tartható, a rendes eljárás indul meg.

Ha a vádlott védőt nem választ, részére hivatalból kell védőt, szükség esetén a katonai-állomány (csendőőr) tiszték közül kirendelni.

Az ítéletet szóbeli tárgyalás után hozzák. Büntetésül rendszerint halálbüntetést kell kimondani. Büntető ítéletet csak egyhangúlag és csupán 20 éven felüli vádlott ellen lehet hozni.

<sup>4</sup> A hadrakelt seregnél szükség esetén a katonai (honvéd) ügyészt és a tárgyalásvezető hadbírókat egy-egy katonaiállományon tiszt helyettesítései.

*Perorvoslatnak* (fellebbezésnek, semmisségi panasznak) rögtönbírói ítélet ellen, a dolog természeténél fogva, nincs helye, s e helyett a javaslatok akként igyekeznek az esetleges bírói tévedésnek elejét venni, hogy kimondják, miszerint a rögtönbírói ítélet csak az illetékes (badosztály-) parancsnok megerősítésével válnak jogerőssé, a ki jogi okokból aggályosnak tartja az ítéletet, ettől a megerősítést megtagadhatja, minek következménye, hogy a vádlott ellen a rendes eljárást kell megindítani. Rögtönbírói esetekben<sup>5</sup> az illetékes parancsnok a Felsője által a kegyelmező joggal is felruházható. Különben a rögtönítélő bíróság (haditörvényszék) is fel van hatalmazva arra, hogy abban az esetben ha az elrettentő példa már a főbűnösök halálraítélésével meg van adva, a kevésbé bűnösökre halál helyett börtönbüntetést szabjon ki.

Az eddig ismertetett rendelkezések csak a rendes békeviszonyokra vonatkoznak.

Háboruban valamint a nyílt tengeren azonban kétszeresen szükséges, hogy az eljárás gyors és a bírósági szervezet mentül egyszerűbb legyen.

Számolnunk kell továbbá a különleges hadviszonyokkal más szempontból is.

Egyes hadiesemények egyenesen kizárhatják, hogy az elítelt perorvoslatát a katonai (honvéd) legfelsőbb törvényszék elé lehessen terjeszteni (pl. egy az ellenség által körülzárt várból), más hadi események következtében pedig egyszerűen lehetetlenné válhatik, hogy a hadseregi és honvéd büntető bíráskodás között a határokat szigorúan megtartsák (pl. ha szétugrasztott hadseregheli csapatok valamely kizárólag a honvédség és népfelkelés által megszállt várba menekülnek, stb.)

Ugyanezért a javaslatok lényegesen egyszerűbbé teszik a hadrakelt seregnél és a tengeren a bíróságok szervezetét és magát az eljárást s e mellett bizonyos elkerülhetlen esetekben a hadseregi és honvéd büntetőbíráskodás határainak eltolódását is megengedik.

Pusztán azért azonban, mert a mozgósítás el van rendelve, még nem szükséges, hogy az egész haderőben (pl. annak nem mozgósított részénél, vagy hadilag még fel nem szerelt várban) ez a szigorított eljárás lépjen életbe. Ugyanezért a javaslatok pontosan meghatározzák, hogy mely időponttól meddig, a haderő mely részeinél van annak helye.

A hadrakelt seregnél és a tengeren követendő eljárás sajátosságai különben röviden a következők:

A javaslatok szerint a hadrakelt seregnél elvileg csak a badosztály- és még magasabb parancsnokok gyakorolják a bünvádi üldözés jogát s külön alsóbrendű s külön felsőbrendű elsőfokú bíróság felállítására is mellőzve van. Állandó vizsgálóbírók egyáltalában nincsenek. Az

<sup>5</sup> Rendes eljárásban béke idején az illetékes parancsnokoknak nem lesz többé kegyelmező joga.

**A legjobb órák,** 47

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, ugy készpénz, mint részlettíztesre 10 évi jótállás mellett kaphatók

**BRAUSWETTER JÁNOS**

művésznél Szegeden.  
Javítások 5 évi jótállás mellett, 21  
Artyézék ingyen!

ítélő bíróságok, melyek egyébként úgy alakulnak, mint békében a hadosztálybíróságnál a haditörvényszék — csakis az illetékes parancsnok rendeletére gyűlnek egybe.

Szükség esetében hadseregbeli egyént, honvéd vagy csendőr egyén helyettesíthet és viszont.

Az eljárásból a német birodalmi katonai bünvádi perrendtartás mintájára minden felesleges bosszadalmasság ki van küszöbölve. Az illetékes parancsnok a nyomozó eljárás vezetésére, a vád képviselésére és a főtárgyalás vezetésére egy-egy igazságügyi tisztjét jelöli ki. Szükség esetében a nyomozásvezető és a vádló funkcióit katoná-állományú tiszt is elláthatja.

Olyan esetekben, a midőn hivatalból védőt kell rendelni, jogtudó védő hiányában csapatízt is kirendelhető védőül. A főtárgyalás nyilvánossága is korlátozva van.

Az ítéletek ellen perorvoslatoknak (kivéve a tengeren béke idején) nincs helye. Így rendelkezik a német katonai B. P. is, a francia katonai B. P. 71. cikke pedig megengedi, hogy háborúban az államfő (körülzárt erősségében a várparancsnok) a felfüggesztő hatályú perorvoslatokat eltörölheti.

A felfüggesztő hatályú perorvoslatok hiányát a javaslatok azzal ellensúlyozzák, hogy az illetékes parancsnokot az ítélet megerősítésének jogával ruházzák fel; köteleességévé teszik azonban, hogy megerősítés előtt az elíteltet, lehetőleg igazságügyi tiszt útján netáni panaszára nézve kihallgattassa. A parancsnok a megerősítés előtt megállapításokat is rendelhet s amennyiben olyan igazságügyi tiszt áll rendelkezésére, a ki a főtárgyaláson részt nem vett, attól írásbeli véleményt kell követelnie.

Ha az illetékes parancsnok az ítéletet aggályosnak tartja, azt írásbeli véleményével a legfőbb parancsnok (hadsereg-főparancsnok, hadsereg-parancsnok, önállóan működő hadtest-parancsnok, illetőleg a tengeren vezénylő parancsnok) elé terjeszti. Az ítélet akkor is a legfőbb parancsnok elé terjesztendő, ha az halálra szól és nem rögtönítélő eljárás útján s nem is az ellenség által körülzárt erődített helyben hozták.

A legfőbb parancsnok egy igazságügyi tisztje írásbeli véleményének bekövetelése után, az ítélet megerősítése vagy pedig feloldása (és új főtárgyalás tartása) iránt határoz.

Az illetékes parancsnokok Ö Felsége által a kegyelmező joggal is elláthatók, s e jogukat akként is gyakorolhatják, hogy a büntetés enyhítését vagy elengedését kilátásba helyezhetik arra az esetre, ha az elítelt az ellenség előtt bátor magaviseletet tanúsít.

A javaslatok ezenfelül felhatalmazzák a hadrakelt seregnél vagy a tengeren szabadságvesztés büntetésre vagy rangvesztésre ítéltet (megkegyelmeztet), valamint ennek törvényes képviselőjét arra, hogy az elíteltnek a mozgósított viszonyból való kiléptét követő három hónapon belül a hadügyministernél illetőleg honvédelmi

ministernél intézkedést kérhessen a jogegység érdekében semmisségi panasz emelése, vagy az újrafelvételi eljárásnak megindítása végett.

Végül meg kell még jegyeznem, hogy a javaslatok szerint a honvédelmi minister fogja meghatározni az új katonai bünvádi perrendtartás életbelépésének napját, s maguk a javaslatok csak az életbeléptetés végső határidejét határozzák meg még pedig akkép, hogy az életbeléptetésnek legkésőbb a törvény kihirdetését követő két év elteltével meg kell történnie.

A kihirdetéstől számított két év előtt nem is lesznek az új katonai bünvádi perrendtartások életbeléptethetők, mert ezek szerint nagyrészt máshol és másként vannak szervezve katonai bíróságok, mint eddig voltak, s az új bíróságok és fogházak felállítása, a katonai ügyészségek szervezése és több új szabályzat kidolgozása sok munkába és időbe kerül.

A fő az, hogy a javaslatokból törvény legyen. Óriási haladást jelentenek azok a katonai igazságszolgáltatás terén és e haladás nem kicsinyelhető akkor, a midőn a véd- és népfelkelési törvények értelmében háború idején az országnak ugyyszólván egész fegyverfogható népe a zászló alá s ezzel együtt a katonai bíraskodás alá kerül!



### A lapádi kisértet.

Irta: Pajor Tamás csendőrhadnagy.

Lapád község neve talán elő sem fordul a helység-névtárban. Az eset, a melyet elbeszélék, talán meg sem történt olyan formában, mint azt leirom; de jellemző eseként kívánom illusztrálni azokat a manapság is gyakran előforduló szenzációs híreket, melyek hazánk különböző vidékein a mai felvilágosultság dacára is támadnak s kisérteties, csodás történetek alakjában kerülnek bele a lapokba.

Hogy csodák vannak-e manapság arról nem beszélek. A hitéletnek titkait feszegetni nem tartozik elbeszélésem keretéhez. A vallásos, hitét szentnek tartó ember érzi azt, hogy Isten van, hogy van egy felsőbb hatalom, melynek bizonyára módjában áll csodákat is mivelti, a melyeket a mi gyarló emberi elménk felérni és megmagyarázni nem tud; de érzi egyúttal azt is, hogy ezek a csodák ha volnának, nem olcsó vásári komédiák alakjában nyilvánulnának meg, hanem valami fenséges szép

**Ha fáj a feje**<sup>7</sup> ne tétovázzék, hanem  
basználjon azonnal

**Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.  
Készíti **Beretvás Tanács** gyógyszerész **Kispesten**. Orvosok által ajánlva. Három dobozúál ingy. postai szállítás.

és nagy eszmében vagy eseményben, mely méltó lehet az Istenség fogalmához.

Az ember természetében rejlik, hogy szereti elméjét és képzeletét olyan területeken is kalandoztatni, a melyeket nem ismer. Olyan régi ez, mint maga az emberiség. A történelem tanúsága szerint már a legrégibb időkben nagy jelentőséget tulajdonítottak egyes jeleknek, lángoknak és főként álmoknak. Így keletkeztek a különböző szellemek fogalmai, melyeket tisztoltak, melyektől féltek s a melyekkel való barátságos viszony fenntartására áldozatokat mutattak be, szobrokat, templomokat emeltek stb. A kereszténység megszületésével ezek a mindenféle szellemek, bálványok kultusza megszűnik, de az emberekben a rejtélyes dolgok fürkészése, a megfoghatatlan, csodás történetek iránti vonzalom nem tudott kipusztulni a miot láthatjuk a mai napig sem.

Nem segít ezen a bábónás biedelmen az, hogy a legtöbbjük leleplezik a csalót, ki visszaél embertársai bizékenységével; nem segít, ha kézzelfoghatóan bizonyítottatik, hogy érzéki csalódás, vagy más egyéb volt okozója ennek, vagy annak a rejtelmes esetnek; mert az omhériség legnagyobb része kevés intelligenciájánál fogva olyan az efféle történetekkel szemben, mint a gyermek a mesével, melynek csak az a mese, a mihen ördög, angyal, lidérc vagy boszorkány szerepel.

A csendőrségre ezekkel a bábónás esetekkel szemben nagyjelentőségű feladat hárul. Ezeknek a bábónás eseteknek következményei rendszerint kriminálisak. Csalás, lopás, zsarolás, veszélyes fenyegetés, tomérek kibágás stb. Jelzi egy-egy ilyen csodás hírre vergődött vidék közbiztonságát.

Szemfüles csendőreink kötelessége ezekben az esetekben azonnal fellépni s mielőtt a csoda híre a falu határára átlépné, leleplezni a dolgot, felvilágosítani a lakosságot s ha bűnös szándékról, vagy cselekményről van szó, az igazságszolgáltatás kezére adni az érdekelteket.

Egy történetet hallottam valamikor, a melyben egy csendőrfőnöknek döntő szerep jutott. Lapád községnek szenzációja volt.

A faluban beszélni kezdtek, hogy Sárkány Andrásék-nál rossz szellem jár. Éjszakánként idején a padlásra nagy zörgéssel megindul minden, fájdalmas sóhajtások hallatszanak s a házbéliek egész éjszaka le nem bunyják szemüket, hanem gyertyákat gyújtva imádkoznak. Egyik néniasszony vitte a hírt nagy fontoskodva a m. sikhöz, el nem hagyva természetesen megtoldani egy kis háborzongató történettel; úgy hogy harmadnapra, mikor a hír a községi jegyző fülébe jutott; terjedelmes, rémes históriává fejlődött. Hogy Sárkányéknál a baromfiak eltűntek, a kutyájuk megdöglött, a tehén véres tejet ad. Tűzet nem lehet gyújtani, mert valami mindjárt kioltja. Éjszakánként idején egy nagy fekete macska sétálgat az udvaron, melynek úgy fénylenek a szemei, mint a tűzgyalós s úgy hűg mint a halálmadár s mindennek tetőjében a padlásra olyan zörgés, dörömbölés van, hogy majd összedől a ház.

A jegyző — kinek a rémhistóriát az öreg községi szolga elbeszélte, — nagyot nevetett.

— No Mihály, majd megnézem én magam azt az ördögöt, még úgy sem láttam eddig.

— Jaj tekintés uram az Istenért, nehogy kikezdjen az ördöggel, mert a házra száll a baj, — ijedezett az öreg. — Dehiszen nem is szóltam volna, ha tudom,

hogy milyen szándékkal van a téns úr. Bent is majd elszóltam magam, mikor az őrmester úr kérdezte, hogy mi újság nálunk.

— Itt vannak a csendőrök? — vágott szavába gyorsan a jegyző.

— Itt kérem, most jöttek; az őrmester úr meg egy idegen csendőr, még nem volt itt eddig.

Tűzet raktam, hadd melegedjenek a pihenőszobában.

A jegyző he sem várta az öreg szolga hosszú lére keresztelt beszédét, vette a kalapját s átment a csendőrökhöz a pihenőszobába. Az öreg szolga fejét csóválgatva, sajnálkozó arccal nézett utána.

\*

Alkonyodott. A friss bavyon derült hideg időben halad a csendőrfőnök, a jegyző s a kisbíró kíséretében a Sárkány Andrásék háza felé. A kis kapukból egy-két lúránybőr sapkás fej néz gyanakvólag a hivatalos emberek után a merre elhaladnak.

— Itt vagyunk, — szól a kisbíró átugorva az utárkot s a betámasztott rozoga kaput kinyitja, hogy azon át könnyebben juthassanak be az udvarra. Az udvar elhagyott, kietlen, sehol semmi élet. Nyomok azonban látszanak mindenfelől a friss hóban, a hogy az őrmester gyorsan körütekint.

Ez alatt a jegyző már benyitott a pitvarba. Csend ott is és hideg. Az utca felőli szobába nyit be, hol furesu látvány tárul szeméi elé. A gazda fölére huzott sapkával, bundában, égő gyertyák között ül az ágy mellett. Az ágyon a felesége fekszik felöltözökdöve, bekötött fejjel, halaványan megrémült arccal. A belépőkét észre sem veszik. Sárkány uram fásult tekintetű ugyan feljük fordítja, de meg sem mozdul helyéről.

— Adjon Isten gazdúrám, — kezdi a szót vidáman a jegyző s hogy arra sem mozdul Sárkány András, abban hagyja. Olyan tompán kong szava az üres szobában.

Az őrmester, ki ismeri Sárkányékat, hozzá lép s megragadja a kezét, felállítja helyéből.

— Boszéljen ember, mi van itt, mire való ez a komédia, mi baja a feleségének?

Sárkány uram halkán, sugva, beszélni kezdett.

— Az ördög uram, a rossz lélek. Eddig csak ijesztgetett, de most az életünkre tör. A feleségemet leütötte most fényes nappal. Felment a padlásra egy kis szulónáért s egyszer csak nagy zuhanást hallok, kimegyek a pitvarba, a feleségem a létra alatt, hevert fejjel elájulva. Felkaptam, behoztam a házba, kérdeztem mi baja, mi történt a fejével, mert vérzett. Szólni nem tudott, azt hittem mindjárt meghal. Hogy lefektettem, csak megindul a fejem felett a dörgés, zengés a padlásra. Körül néz s látva, hogy komoly figyelmet mutatnak az arczok, keresztet vet magára s még csendesebben folytatja:

— Tudtam egyszerre, hogy az ördög rontotta meg szegény feleségemet. Borzasztó ez őrmester úr, már harmadik napja nem alszunk. Alig eszünk. Azt mondták, hogy az ördög éhes, hogy tegyek ki onnivalót s itt hagyja a házat; hogy ne szóljuk senkinek, mert ezen úgy sem segít semmi földi hatalom. Megfogadtam minden tanácsot; el is fogyott minden a háztól. A mi aprómarhám, tyúkom, kacskám volt, mind eltűnt az is. Így vagyunk uram, — fejezi be nagy sóhajtással Sárkány András a beszédet.

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron  
 EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL  
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.  
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR



Az őrmester minden szavát, minden mozdulatát figyelte emberének s mikor ez megállott a beszédben, megadorgatta tömött bajuszát s így szólt:

— Hm! Hát még a feleségével is szeretnék beszélni, András gazda, akkor talán többet tudnék.

Azzal azonban még nem lehetett beszélni, annyira erőt vett rajta a rémület.

— Jegyző úr, ha úgy tetszik, nézzük körül a házat s azután felmegyünk a padlásra.

Az ajtó előtt álló kíváncsi embereket kiküldte az őrmester az utcára s maga tüzetesen végigvizsgálta a ház környékét, az udvart, de semmi jelt, vagy gyanús nyomot nem tudott az épületen felfedezni. Azt látta, hogy a baromfít, tüzelőfát s miegymást lopták szépen, de összefüggést a kisértet és a lopások között nem tudott találni.

A jegyzőnek az volt a meggyőződése, hogy valaki ezáltalatosan rendezi ezt a komédiát, hogy könnyebben lophasson.

— De most nappal ki hánthatta az asszonyt? — jutott eszébe a járőrtársnak.

— Senki! — Én azt hiszem — mondta elgondolkodva az őrmester, — hogy annyira képzelődők voltak s különösen az asszony, a ki először hallotta azt a bizonyost zörgés, hogy azon a homályos padlásan látni vélte a kisértetet s ijedtében elájulva lebukott a létráról.

— Hát a zörgés, a mit az ember hallott, mitől származhatott? — veti közbe most újra a járőrtárs.

— Majd meglátjuk. Komédia az egész.

— Inkább az érdekel, hogy hol van itt kívülről feljáró a padlásra — folytatta az őrmester. Visszafordult s a ház vége felé ment újra. Ott tényleg volt ajtó, de két keresztbe tett lécczel volt lezvegyve s látszott a mohos fán, hogy óvek óta nem volt nyitva.

— Ezt az ajtót ki kell bontani, mert a padlás sötét. Mindjárt alkonyodik s lámpával veszedelmes kutatni rajta. A kisbíró kibontja addig, a míg az asszonynyal beszéllek.

A bucsuzó téli nap besütött az ablakon s bágyadt fény mellett az ágyban fekvő megrémült asszony bizony szomorú látványt nyújtott. Az asszony magához tért már az ijedségtől s gyanakodva nézett a kakastollas esendőrökre meg a jegyzőre. Az őrmester gyöngéden megfogta a kezét s az ágy mellé ülve beszélni kezdett.

— Ha nincs nehezére a beszéd Maris néném mondja el, hogy mióta van ez a komédia a házban s hogy mi történt magával a padlásan?

Az asszony a padlás említésére reszketni, majd sirni kezdett s időbe telt, míg újra annyira magához tért, hogy szövege, akadozva beszélni kezdett.

— Tegnapelőtt reggel arra ébredtem fel, hogy valaki jár a padlásan. Sötét volt, gyertyát gyújtottam; az uramat felkeltettem s mondtam neki, hogy nézze meg ki jár ott. Felment gyertyával, végignézett mindent, sehol semmi. Lejött s mondja, hogy tán álmodtam; mikor egyszerre mint a menyndörgés végigzug valami a padlásan. Nagyon megijedtünk. Világos nappal újra felment, hogy tán macskák jártak a szalonnára, a mi füstön van; — nem látott semmit. Azóta így megy. Néha minden órában végigzeng az egész ház; se nappalunk, se éjjelünk. Lesték a szomszédok, mondtak tanácsokat; mind nem használt semmit. Ma bátorságot vettem, hogy lehozzak egy kis szalonnát. Felmentem s a létrán állva nyúltam

a kémény felé, mert el lehet érní úgy is. A hogy szét-néztem a sötétben, a kémény aljától nem messze egy kerek emberfejforma mozog a földön s egyszer csak gurul felém — — — Valami elátkozott lélek, vagy mi lehetett — s újra heves zokogásba tört ki.

Az őrmester felállott a székről s kérdőleg nézett szét a bennlevőkön, kik a megfoghatlan dolgon tételődtek. Már szólásra nyílt ajka, mikor feje felett a padlásan előbb gyenge nesz, majd erős gurulatszerű dörgés hallatszik, mintha valami kereket hajtana ott végig valaki.

Pillanatra halálos csend lesz a szobában, az arcok elsápadnak, a beteg asszony jajveszékelní kezd s a rémület megsihbasztja a férfiakat is. Az őrmester az első, a ki észreter.

Fegyverét felkapva kirohan a bázból, követni nem meri senki, csak a járőrtárs, az is inkább kötelességtudásból mint kedvvel siet utána. A kisbíró, ki nem régen szabadult a katonaságtól szintén velük tart. A hátsó padlásajtó kinyitva, a létra a feljárónál.

Az őrmester bátran felhalad a létrán s eltűnik a padlásajtóban. A járőrtárs lent marad a kisbíróval a létra mellett.

A szomszéd telkek, — honnan látni lehet a Sárkányék házát — megtelnek lassan kíváncsi emberekkel. Csend van alatt és fent. Az őrmester léptei jól hallatszanak. Egyszerre a nagy esendben hirtelen felhangzik újra a guruló zöreje, utána egy lövés tompa dörrenése. A löpor füstje vékony esikban terjeng a nyitott padlásajtón át a szabadba.

Kis vártatva megjelenik a padlásajtóban az őrmester derült arccal s leszól a kisbíróhoz, hogy a ki ember asszony van itt az utcán s a közelben; hívja he mind az udvarra.

Az embereknek nem kell sok hivogatás, egy szempillantás alatt megtelik az udvar asszonynyal, gyerekekkel; a férfiak az utcafélen tolonganak. Most megjelen az őrmester alakja is a ház végén, előtte a kisbíró hoz egy törött korsóserepet papírral letakarva.

Az őrmester megállott a tornác közepén közel az ajtóhoz; mellette állott a kisbíró a rejtelmes eseréppel, a jegyző, Sárkány András gazda, meg a járőrtárs.

— Emberek — kezdte messze balló hangon az őrmester — elhoztam a falu kisértetet ártalmatlanná téve. Mielőtt megmutatnám maguknak, volna egy-két szó mondanivalóm. Istenfélő embernek nem szabad kisérte-tekben s mindenféle ördögös mesékben binni. Hiszenkénységünket kihasználni mindig akadnak rossz emberek. Szegény Sárkány uram ördögét is egy sereg apró-marha, liszt, kenyér s miegymás pusztulása jelzi. Ha van is valami olyan, a mi hirtelenben megfoghatatlannak látszik, az utóbb kiderül, hogy semmiség s éppen azzal mutatja meg az Isten, hogy milyen csekélységgel tudja az embereket megfélemlíteni.

Bezzeg ilyenkor ég a szentelt gyertya s pereg az olvasó, de máskor; — jobb nem is beszélni róla. A kinek tiszta a lelkiismerete, az nem fél. Ime lássák most, hogy mitől félt a falu s okuljanak.

A papírlapot lekupva a eserépről, farkánál fogva egy négy lábú szürke állatot mutatott fel a bámuló tömegnek.

— Eger, — patkány, — terjedt szájról-szájra a meglepetés hangján. Csalódott, kétkedő, gúnyosan mosolygó arcok tűnedeztek elő a kíváncsiak között. Az őrmester látta, hogy nem értik a dolgot s újra beszélni kezdett.

— Megvallom, hogy a kisértet meséjében soha sem

**Merkur kerékpárok**

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Osundőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. Arjegyüket ingyen és bérmentve küld

**DÉRY EDE**

kerékpár- és varrógép nagyraktár 56

**SZEGED.**



hittam, mert istenfélő vallásos ember vagyok. Mikor a padlásra felmentem, egy kicsit elfogódtam egy pillanatra, mert ösztönszerűleg tartottam attól, hogy valaki reám támadhat. A mint jól körülnéztem, elég világosság volt még, — nem láttam sehol olyan helyet, hol ember elbújva lehetne. Gyanútlanul előbbre megyek s egyszerre alig 5-6 lépésre tölem ez a földön fekvő korszó, mit Sárkányne emberfejnek nézett, el kezd felém gurulni. Bizony meglepődtem erre a nem várt látványra s az „Isten segíts” kiszaladt a számon önkénytelenül. Abban a pillanatban fegyveremmel rálöttem az ördögös korszóra. A korszó széttört s a cserépek között ott fekiült élettelenül ez a szürke patkány. Lehajoltam, megnéztem; bizony közönséges patkány volt csak, nem elvarázsolt herceg. De láttam egyebet is, a miből megértettem az egész kísérteties históriát. A korszó fenekén megrágott tengeriszemeket s hulladékot találtam, a mi azt bizonyítja, hogy ez az állat éhesen, soványan mászott bele a földön fekvő cserépkorszóba, a melybe bizonyára még a nyáron a gyermekek tengeriszemeket dugdostak játékból. A patkány azon a jó maroknyi tengeriszemen megbizott, de egyébként is belülről éles szélű és szűk korszónyakon visszabujni nem tudott. Szorult helyzetében ideoda ugrálva megmozdította egyensúlyában a korszót, mely azután ide-oda gurult a padlásán. Így lett látják a patkány kísértet, mely lánczcsörgéssel sóhajtozva járt a padlásán; a más keze segítségével meglopta Sárkánynekat — a miről különben felel egyik-másik majd a bíróság előtt.

Ez emberek a lapádi kísértet története. Elmehetnek.

Régen hallottam ezt a történetet s azóta sokszor került bele a napi sajtóba csodás, kísérteties história elátkozott kastélyokról, delejes oláh fátákról nem egy. Az emberek biába, szeretik a kísérteties meséket, de nekünk csendőröknek vigyáznunk kell, hogy a mesélő-helyek ne sértsék a közbiztonság érdekeit.

### Kitüntetett csendőraltiszt.

Negyven év hosszú idő; úgyszólván egy emberelet. S ha tekintetbe vesszük a sors csapásait s az élet apró-cseprő kellemetlenségeit, negyven évet még átélni is hosszúnak látszik. Az pedig, hogy valaki a testet-lelket öröl csendőrségi szolgálattal kapcsolatos katonai szolgálatban ennyi időt tölthessen el, szinte hihetetlen.

Pedig Kovács Sándor szegedi csendőrkerületbeli törzsermester, a ki a múlt század 70-es éveiben már katona volt, s a boszniai okkupációban is öt ütközetben részt vett, a csendőrségnek pedig szervezéső óta tagja, éppen negyven évet töltött el katonai és csendőrségi szolgálatban. Eme hosszú és kötelességű szolgálata legfelsőbb elismeréséül kapta azt az arany érdemkeresztet, a melylyel kerületi parancsnoka: Szöcs Mihály ezredes öt múlt bő 18-án feldiszipette.

A Szegeden állomásozó tisztikar és csendőrigénység úgyszólván teljes számban megjelent ezen a feldiszipési ünnepélyen s meghatottan hallgatta végig azt a tartalmas szép beszédet, a melyben a kerületi parancsnok eme altisztjének, hosszú szolgálati ideje alatt szerzett kiváló érdemeit méltatta. Az ünnepély befejezése után pedig úgy az altiszt kar, mint a többi legénység szeretettel vette körül az ősz bajtársat, s őszinte szívből

kivántak neki szerencsét a jól megérdemelt kitüntetéshez és még bosszú, gondnélküli életet az arany érdemkereszt viseléséhez. A kép, melyet a jelen számunkban közreviselhetéséhez. A kép, melyet a jelen számunkban közreviselhetéséhez. A kép, melyet a jelen számunkban közreviselhetéséhez.



Az északi sarkvidék lakói.

A híres kutató, Fridtjof Nansen, egy egész bosszú telet töltött a grönlandi eszkimóknál; velük lakott és dolgozott nyomorúságos kunyhóikban s annyira-mennyire a nyelvüket is megtanulta. Tapasztalásairól azután igen érdekes könyvet írt, a melyből kivonatosan azt közlöm itt, a mi az „Iparosok Olvasótára” olvasóit leginkább érdekelheti, a kik bizonyára már hallottak s egyet-mást talán olvastak is földünk ezen mostoháiról, a kiknek a sors rettenetesen szép, de rendkívül hideg és szegény hazát adott, de a kik csakúgy ragaszkodnak e hazájukhoz, mint a tejjel-mézrel folyó s enyhe éghajlatú országok lakói a magukéhoz, a hol kevés fáradsággal, sőt olykor dologtalanul szerzik be bőségesen élet-szükségleteiket. S hallván, vagy olvasván földünk legészakibb vidékein, hó és jég között lakó ezen ember-társainkról, minden bizonynyal az a kérdés is merült föl néha lelkükben, vajjon miféle ruháik és szerszámuk lehetnek nekik és kik készítik azokat a részükre?

Hát mióta dánok és norvégek telepedtek le köztük, a kik a Godtbaab-telepen európai árucikkkel kereskednek, az eszkimók egyetmást ezen kereskedőktől szereznek meg. Amde a tavolabb lakók — és ott igen nagy tavolságok vannak, a szinte végteleneknek tetsző hó- és jégmezőkön! — még ma is háziiparilag készítik jóformán minden holmijukat, a miben első sorban a nők a mesterek, mert a férfiak csaknem valamennyien vadászattal a halászáttal vannak elfoglalva.

Nézzük meg először is az öltözetüket, a melyre ott, a dermesztő téli hidegben nagy súlyt kell helyezniök, mert csak minden tekintetben az éghajlatnak megfelelő ruhában képesek az időjárás kegyetlen viszontagságival megküzdeni.

Szembetünő, hogy a férfiak és nők jóformán egyenlő öltözetben járnak. A férfiak deli Grönlandon egy timiak nevű kabátot viselnek, a melya tollazattal befelé fordított madárbőrökből készül; ezen kabát nyakrézához kutyagereznéből készült kámzsa van varrva, a mely magas gallér alakjában a nyakat körülveszi és a fejre is felhuzható. A timiak ujjai végét azintén kutyaprémm díszíti, mint a mi városi és utazóbundáinkat. Régebben bőrrel, ma pedig már legtöbbször gyapjú- vagy pamutkelemével húzzák be kívül a timiakot. A lábszárakra fókabőrből készült nadrágot, a lábakra pedig ugyan-

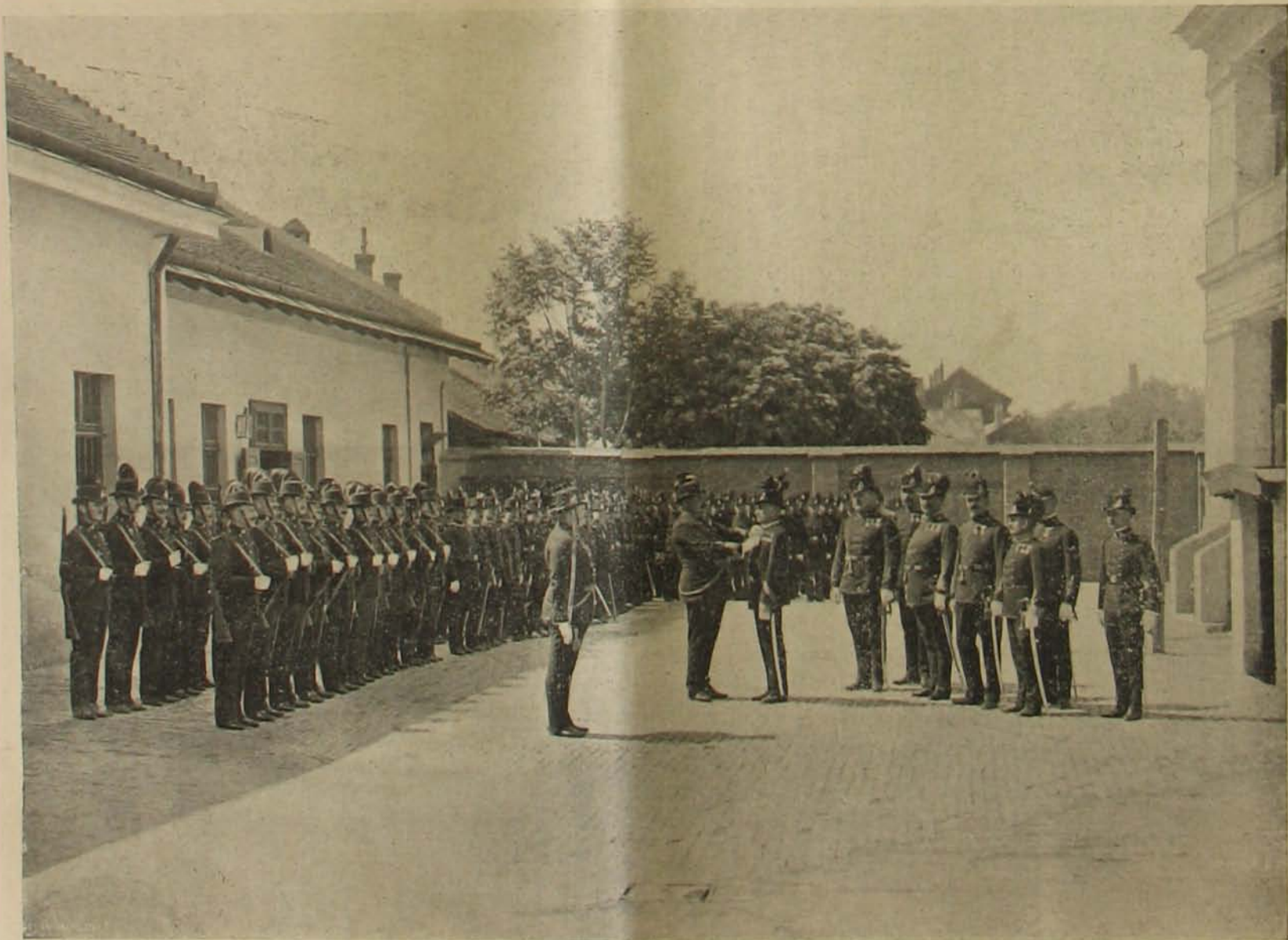
**ÉLELMISZEREKET**

legjutányosabban szállít

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére.

**BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég**  
BUDAPEST, II., SZENA-TER 1. SZAM.

Részletes felvilágosítást készséggel nyitunk



Kovács Sándor törzsőrmester felkészítése.

ilyen bőrből készült magas szárú csizmát húznak. A vízhatlan bőrből készült nadrágot és csizmát gereznával bélelik, a bélés és a talp közé pedig szalmát vagy tengeri füvet tesznek. Kapcsát, harisnyát nem viselnek, hanem meztelen lábbal bújnak bele a meleg bélelt csizmába.

A nők kabátja is madárbőrből készül, de kámzsája nincsen, ellenben van magas, jobbára fekete kutyaprémmel beszegett gallérja, amelyet csillogó üveggyöngyből készült, széles nyakravaló fog össze. A kabát ujjait szintén prém díszíti. Ha pamutból áll a kabát külső borítása, úgy ez a lehető legrikítóbb színű, ú. m. vörös, kék, sárga vagy zöld s széles tarka pamut- vagy selymeszalaggal van beszegeve. A férfiénál jóval rövidebb nadrág pettyezett foka- vagy rénszarvasbőrből készül és csak a nő térdéig ér; elől tarka bőrbímezés vagy fehér rénszarvas- vagy kutyagereznaszalagok díszítik. Viszont a nők csizmái jóval magasabbak, mint a férfiaké, úgy hogy térden fölül érnek; jobbára pirosak, fehérek vagy lilaszínűek. A szárakat elől bímezett bőrszalag díszíti.

A szoptató nőknek kabátja hátsó részébe nagy bőrtáska van erősítve, a mely kiülbelül rénszarvas- vagy fókagereznával van hélelve, a mely tebát puba és meleg fészke az apróságnak, melyet anyja mindenüvé magával visz.

Grönland keleti partjain az egész család a házban és nyáron a sátorban nyári ruhát visel, a melyet némely európai utazó az „alsónadrág” nevével tisztelt meg, a mely azonban igen-igen keskeny övből áll, a melyet hébe-hóba szintén levetnek, hogy a vastag, nehéz rubaneműek viselése után a lehető legkönnyebb bazi pongyola kellemességeit élvezhessék. S ezen ne csodálkozunk és meg se botránkozunk; hiszen a faluvégi szigánypatrikban és az olábczigányok sátraiban is körülbelül ilyen a — divat.

De azért ne gondoljuk, hogy az eszkimóhölgyek mitsem adnak a külső csínre. Debogy nem adnak! Vastag fekete hajukat fölfelé álló kontyban viselik s a kontyot befogó színes bőrszalagdísz egyúttal családi állapotukat is jelzi. Fialat lányok piros, — leányasszonyok zöld — asszonyok kék, özvegyek fekete, férjhezmenni kívánó özvegyek pedig fekete-pirosa hajdísz viselnek. Idősebb özvegyasszonyok, a kik már nem bizakodnak abban, hogy újból férjhez menjenek, a fekete dísz helyett fehéret tűznek fel; olyan özvegyasszonyok pedig, a kik férj nélkül is vígan élnek a világukat, zöld fejdísz tartoznak viselni, csak úgy, mint ama bizonyos leányasszonyok, a kik minálunk, faluhelyen, koszorú helyett kendőt tartoznak viselni a fejükön. Hajvizet is használnak az eszkimószepek, még pedig gyanúsán illatosat.

\*

Az eszkimó főeleme a tenger. Ez adja meg neki és családjának azt, a mire szüksége van, hogy valahogy megélhessenek, ha olykor felette nyomorúságosan is. És hogy az eszkimó a tengert mint vadász járhasssa, oly csónakot eszelt ki, a mely egyedül áll a maga nemében, mert sehol a földön nem akadunk hasonlók vízi járműre. Az ú. n. kajak ez. Csónak formája van s a váza fából való. Régente a fjordokban található fűzfák ágait használták e váz bordául, manap azonban már tartósabb anyagokat: fenyő-deszkákat használnak e czélra, a melyeket az európai telepeken vásárolnak.

A kajak favázát jól kikészített erős fókabőrrel borítják, a melyet előbb néhány napig vízben áztatnak, hogy így nyújtható legyen, s mire megszárad, úgy

feszüljön meg a csónakon, mint a dobbőr. A bőrök cserzése és varrása, valamint a csónak borítása is a nő dolga; még pedig nebez dolog s azonfölül kényes is, mert ha a bőr kellően nem feszül meg a csónakon, ez a nő szégyene. Rendesen a kis telep összes női állnak össze ehhez a munkához, a melyet szívesen végeznek, mert a kinek részére a csónak készül, kávéval kedveskedik nekik szíveségükért.

A csónak fődele is erősen kifeszített bőrből van s a fődél közepén akkora nyílás van, hogy egy férfi csipőig beleülhessen. Ezt a nyílást egy faabroncs zárja körül, a mely arra való, hogy a vízi bekecs erősíttessék rá. Ennek a vízhatlan bőrből készült bekecsnek kámzsája van, a mely a nyakat és fejetszorosan körülzárja, s mivel a bekecs a faabroncs segítségével a csónak bőrfődelehez van kapcsolva, a csónakban ülő eszkimó épügy hozzá látszik tartozni csónakjához, mint a teknőbéka a teknőjéhez. Ezen a 12—15 méter hosszú s alig 45 centiméter mély csónakon szeli át az eszkimó a tenger hullámain, hogy prédát keressen. Már 8—10 esztendőkorukban kezdik ezt a mesterségüket balászaton, kisebb csónakokon, hogy aztán később a sokkal nehezebb és veszedelmesebb fókafogást is megtanulják.

Sajnos, nem követhetjük személyesen a vakmerőségig bátor eszkimót a tengerre, hogy ott szigonyával és egyéb szerszámaival végzett fő mesterségét, a fókavadászatot, megbámuljuk, a mely nébanapján nem a foka, hanem az ő vereségével és halálával végződik. Alább csak vázlatosan szólhatunk erről. A szerencsés hazatérésről azonban már itt is meg kell emlékeznünk néhány szóval.

Mibelyest a prédát vontató csónakok kikötöttek, a vadászok kiszállnak belőlük és szerszámaikkal a kunyhókba sietnek, hogy ruhát váltsanak és valamit falatozzanak. A préda feldarabolása a nők dolga, a kik ezt elvégezvén, legott bibetetlen mennyiségű húst főznek, a mire aztán elkezdődik a dúa lakoma.

S ha már a főzésnél és a lakománál tartunk, hát csak meg kell írunk, hogy az eszkimó nők szakácmestersége egy cseppet sem bonyodalmas és nebez. Az eszkimó akkor eszik, ha éhes és ha ennivalója van.

A húst, meg a balat részint nyersen vagy fagyasztva, részint pedig főve vagy szárítva fogyasztják. Némely húsfélét, pl. a fókafejet, erjeszteni és robasztani szokták. A foka- meg a balszalonnát nyersen szeretik s ez a gusztusuk nem is olyan rossz, ba tudjuk, hogy ez a szalonna még a mi jóféle debreczeni és kolozsvári szalonnánknál is finomabb és izletesebb. Csakhogy az eszkimók sokszor a vastag bőrkét is megeszik, a mely néha olyan kemény, mint a csizmatalp; de mivel így órahosszig is lehet elrágni rajta, a mi a felséges élvezetet fokozza, szeretik annyira. Megeszi az eszkimó továbbá a kutya, a róka, a jegesmedve, a cetbal s minden más állat húsát is, a hollóét kivéve; de ösztövérhúst csak akkor eszik, ha más nincs. Nagy kedvelője némely madárbeleknek, a miket nyersen, tartalmukkal együtt megeszik. Szintúgy kedves csemegéje a rénszarvas gyomrának a tartalma is, mivel a rénszarvas finom füvekkel és mohákkal táplálkozik s az eszkimó vajmi ritkán jut növényi táplálékhoz. Inséges esztendőben azonban, aminők ott is eszkimó, mint a foka, meg a sátor bőrét, sőt a saját ócska nadrágját is összevagdálja az eszkimóasszony és levést főz belőle.

Az európaiakkal érintkező, keresztény eszkimók sok kávéat isznak, persze feketén, erősen, naponta négyszer-öttször, úgy, hogy olykor szédülnek tőle. Épügy meg-

szokták — a nők is — a pálnkaivást is, mivel szerintük a részegség felséges dolog. No de ez már nem tartozik a szakácmesterséghez.

\*

Az eszkimók télen házakban laknak, de azért építőmesterek, kőművesek és más efféle mesteremberek nincsenek köztük, mert a házaikat is maguk építik meg. Kívülről földkupacznak látszik az eszkimó háza, a melyet kőből és gyepből, körülhelül 2 méter magasra építenek. Teteje lapos és kissé bolthajtásos. Csak egy szoba van benne, a mely a földszintnél valamivel mélyebben fekszik s a melyben rendszeren több család lakik: aggok, férfiak, nők és gyermekek. A szobának, a mely igen alacsony, úgy mint a háznak, derékszög alakja van. Egyik hosszfa mellett két méter széles lóca vonul végig, a mely az összes lakóknak ülő- és alvóhelyül szolgál. Mint a heringek, úgy fekszenek egymás mellett, lábbal a fal felé, feje pedig a szoba felé. Az ablakok között vannak még rövidebb lóczák is, a mikben a vendégek bálnak, ha vannak. Az egyes családok fekhelyeit alacsony deszkafalak választják el egymástól, de azért nem valami kényelmes hálás esik ezekben a páholyszerű fülkékben. Így például Holm kapitány, grönlandi utazó nyolc családot talált egy szobában, összesen 38 családtaggal s egy alig 1½ méter széles fülkében egy férfi, két asszony és hét gyermek hált. Takaróül fóka- és rénszarvas bőrök szolgálnak; hálóingük pedig a már említett keskeny öv, illetőleg «alsónadrág».

A házba egy hosszú, keskeny folyosón lehet bejutni, a mely részben a földbe van vájva és szintén kővekből és gyepből van építve. Ez a folyosó olyan alacsony és szűk, hogy csak guggolva lehet benne járni s terjedelmesebb emberek csak nagy bajjal jutnak benne előbbre, sőt egy kővér godthaabi kereskedősegéddel megesett, hogy a Terkel háza folyosójában bennsűrült és csak nagy bajjal tudták onnan kiszabadítani. Távozni pedig egyik ablakon távozott a derék kereskedő a szobából. A folyosót és a szobát egy négyzetes nyílás köti össze a melyet ajtó vagy deszka zár be. A folyosónak az a rendeltetése, hogy a külső, hideg, levegő beáramlását és a belső, meleg levegő kiáramlását megakadályozza. Ezért mélyebben is fekszik, mint a ház, mi által némi szellőzés is jön létre, mivel a meleg, sűrű, nehéz és rossz levegő részben beleáramlik és rajta kiömölhetik.

Tűzhely nincs a házban. A szobát zsirkőből faragott lapos, nagy lámpákkal világítják és fűtik, még pedig éjjel-nappal, mert az eszkimó retteg a sötétségtől s legnagyobb szerencsétlenségnek tekinti, ha égő lámpa nélkül kell aludnia. A lámpák félholdalakúak és rendszeren falábon a lóczán állnak. A halzsírban szövetből vagy száraz mohából sodrott kanóc ég. Minden családnak van egy vagy több lámpája, a melyek fölött ugyancsak zsirkőből készült fazekak csüngenek a mennyezetről, a mikben a már említett húsfeleket főzik az asszonyok.

Mihelyest a tavaszi nap sugarai az eszkimó-kuczkó lapos fedelét nyaldosni kezdik s az olvadó hó leve a szobába is beszívárog, az eszkimók otthagyják téli tanújukat, s hogy ezt a nyári esők és szelek tisztára mossák és kiszellőztessék, a házfödöt rendszeren leszedik. A nyarat és az ősz egy részét börsátrnak alatt töltik, a melyek körülbelül úgy vannak berendezve, mint a szobáik. A nyaraláshoz elengedhetetlen a 12 méter hosszú asszonycsónak, a melyet azért neveztek el az európaiak így, mivel azon a nők eveznek, a férfi pedig

kormányoz. A kajakhoz hasonlít ez a jármű s kedvező szél mellett egy kis vitorlát is használnak az elejen. Ezen a csónakon helyezik el kőborlásaik közben minden holmijukat: a sátrat, a házi eszközöket, a gyermekeket, asszonyokat, a kutyákat stb. Rendszeren 8—10 nő evez, a házigazda kormányoz, a többi férfiak pedig kajakokban követik a csónakot. Egész kis hajóraj. Mihelyest oly helyre érnek, a hol sok fóka van, legott kikötnek és felütik sátraikat, hogy azután a fókavadászathoz hozzáfogjanak.

S talán itt lesz helyén, hogy egy ilyen fókavadászatot, — az eszkimók főmesterségét — röviden leírjak.

Ha kedvez az idő, a vadászok már korán reggel teljesen felszerelve kajakjaikba szállnak s néhány óra alatt már a vadászterületen vannak, a hol itt is, ott is nagy fókafejek bukkanak föl a tengerből. Itt azután elszélednek a vadászok, hogy kiki a maga prédáját keresse.

A fóka gyanútlanul himbáltatja magát a hullámok által, mikor könnyű, nesztelen evezőcsapások egyre közelebb viszik a veszedelmet. A vadász mélyen lehajol csónakjára; de íme, az evezőn megcsillan a víz és a fóka figyelni kezd. A kajakon most már semmi sem mozdul. Csak mikor a fóka másfelé néz, dolgozik az evező. Végre sikerül a fókát anynyira megközelíteni, hogy a vadász szigonyát biztos, erős kézzel a prédára hajthatja. A fóka észreveszi a hirtelen mozdulatot s hátrabukik, hogy gyorsan alámerüljön; e pillanatban azonban oldalába fúródik a gyilkos szerszám; a hatalmas állat tájékozó habba csapkodja farával a vizet, azután hirtelen eltűnik, a szigonyyal együtt az ahhoz erősített hosszú zsineget is magával ragadva a mélységbe. A vadász egy pillanat alatt bolyagot kötött a zsineg másik végére, a mely most ott tánczol a habokon, közben el is tűnik, majd pedig megint fölmerül. A vadász követi csónakján a hólyagot, készen tartva a kelevézt, a melylyel a felbuksnó fókát fogadni fogja. Csakhamar felbukik a megsebzett fóka s tágra nyitott szájjal dühösen nekirent a vadásznak, a ki ekkor biztos kézzel tátott szájába dőfi lándzsáját, mely a tarkóján kijön. Egy másikat a bal úszószárnya mögé dőf, ez meg a vadul bögő állat szívére és tüdejére járja át s ezzel a halálos küzdelem véget ért. A vadász odaévez a prédájához, kihúzza belőle a lándzsákat, megmossa és a helyükre teszi. Azután előveszi a vontatókötelet és a vontatóhólyagot, a melyet felfűván, a fókához köt. Végül kivágja a fóka testéből a szigonyt s a nyelére erősíti; a fogózsineget a kajak széle köré csavarja, a prédát pedig a csónakhoz köti, úgy, hogy könnyen vontatható legyen. Ezután körülnéz, nem mutatkozik-e valahol egy másik préda. Ha kedvez a szerencse, legott leoldja az elejtett fókát a csónakról s otthagyja, hogy a másikat üldözőbe vegye. Ha ezt is elejtette, visszatér az első prédához s most már a csónak mind a két oldalán vontat egy egy fókát. Ilyen módon négy, sőt még ennél is több fókát vihet haza egy-egy vadász.

Perze nem mindig ily kedvező kimenetelű a vadászlat. Olykor hirtelen vihar támadja meg a vadászokat s bizony megesisik, hogy a legügyesebb evező sem képes megküzdeni a veszedelemmel s otthon hiába várják vissza. Máskor meg a kiszemelt fóka válik veszedelmessé, a mely ha nagyhirtelen a csónak közvetlen közelében bukik föl s hátulról vagy oldalt támadja azt meg, úgy, hogy a vadász dőféssel meg nem előzheti támadását, a csónakot darabokra tépi és a vadászt megöli.

A fókánál jóval veszedelmesebb ellenfél a rozmár. Ezt a sokszor 5 méter hosszú, rendkívül vastag bőrű és

szalonájú szörnyeteget is csak úgy támadja meg az eszkimó, mint a fókát; pedig azok a norvégiai vadászok is, s kik puskával, baltával, lándzsával mennek neki erős, nagy csónakokban, rendkívül veszedelmesnek tartják a rozsmárvadászatot. Az eszkimó bidegvrrel, nyugodtan várja be lándzsájával a nagy állatot s a kellő pillanatban intézi ellene a halálos dőfészt; s ba mégis sűrűn történnek balesetek, az onnan van, hogy az előre nem látható körülményekkel az eszkimó vadász nem számolbat. Megtörtént például, hogy egy rozsmár oldalról támadott meg egy kajakot s bosszú foga a csónakot és a vadász esipőjét fúrta át. Nem ritkaság az sem, hogy egyszerre több rozsmár veszi körül és támadja meg a kajakot, a mikor csak a leggyorsabb menekülés segítheti ki a vadászt a bajból.

Nekimerészkedik azonban az eszkimó vadász a kisebb csetóriásoknak is, a melyek, ha megsebesülve támadnak, rettenetes erejükkel és borzasztó fogaikkal egy szempillant alatt megsemmisítik a kis sajkát eszkimószul együtt.

Nem minden veszély nélkül való a közönséges halászat sem. A nagy, erős halak, mint a milyen például a lónyelvű félezegűszó, sokszor felfordítják s magukkal rántják a kajakot, mikor a csalétkes horoggal a tenger mélyére igyekeznek menekülni. Biztos halála ez a halásznak.

## HIREK.

**Adományok.** A létesítendő csendőrségi internátus javára újabban a következő adományok folytak be: Szemák János uglyai gör. katb. esperestől 5, M. D., H. Á., M. E. körjegyzőtől 1—1 és Szteczunics László ez. őrsvezető Uglyáról 5, a piliscsabai ág. h. ev. egyház lelkészi hivatalától a Cattanzaró Károly ez. őrsvezető pillsi másodaltiszt megjutalmazására szánt összeg fejében 111 korona. Az eddig begyűlt adományok összege 23,451 korona 40 fillér.

**Gyászhir.** Kis Gergely járásörmester zilahi járásparancsnok, az arany érdemkereszt, a koronás czírt érdemkereszt stb. és 16 dicséző okirat tulajdonosa május 31-én, életének 62-ik, csendőrségi szolgálatának 35-ik évében, hosszas szenvedés után, Zilahon meghalt. Az érdemekben gazdag bajtárs tometése, kinek elhunytáról a zilahi szárny tiszt- és altisztikara és legénysége külön gyászjelentésben emlékezett meg, június 2-án a református vallás szertartásai szerint a bajtársak és a zilahi intelligencia élénk részvétele mellett ment végbe. Kegyelettel őrizzük emlékét.

**Egy járőr megtámadtatása.** A szatmárnegyei Börvely községben, május 28-án este, Márton László és Erdélyi József csendőrökből állott nagykárolyi őrsbeli járőrt hat dubajkodó legény megtámadta és Márton csendőrt négy szurással súlyosan megsebesítette. Járőr a támadók ellen karddal védekezett s azok közül Erdélyi csendőr Kiss Sándort kétszer fejbe vágva, súlyosan, Marton csendőr pedig Balog Jánost bal karján kétszer megvágva könnyen megsebesítette. A támadók a járőr által elfogatván, azok közül Kiss Sándor a nagykárolyi kórházba szállítottatott. A könnyebben sérült Balogh János, valamint Marton László csendőr házi ápolás alá vétettek.

**Egy csendőr agyonveretése.** A hibarmegyei Zsáka községben, június 5-én éjjel, Ujj András csendőr szőrnakozás céljából, kinaradási engedéllyel egy koreszmába tért be, hol Veres Imre, Baranyi Sándor, Szűcs József és Fejes Imre zsákai legényekkel találkozott, kik mint

régi haragosai őt megtámadták s fokossal és bottal fejbe verve, halálosan megsebesítették. Tettesek a zsákai őrs által elfogatván, a bünjelekekkel együtt a bíróságnak átadattak. A nép körében tapasztalható izgatott hangulat csillapultáig, az őrs 14 főre megerősítettet.

**Ellenzegülés.** Peszt János csendőr, május 29-én a zemplénmegyei Giglőcz községben Stefanóczki György ottani lakos ellenzegülővel szemben, annak könnyű sérülésével végződő löfegyvert használt.

**Dr. Dalmai Géza,** a csendőrséghez beosztott m. kir. honvéd százados-hadbíró egy kézikönyvet állított össze, melynek tartalma a következő: 1. Utmutatás a közgazgatási kivizsgálásoknál. 2. A természetellenes és erőszakos haláleseteknél követendő eljárás. 3. Honvéd és csendőr egyének illetékessége polgári jogügyekben. 4. Eljárás a csendőr legénységi állományu egyének nősülésénél. Ezen kézikönyv a vonatkozó szabályzatok s utasítások szövegével kapcsolatosan mindazon honvéd minis-teri, belügyminis-teri, honvéd főparancsnoksági s csendőr felügyelői rendeleteket tartalmazza, a melyek ezen utasítások rendelkezésének szabatos alkalmazására kellő irányt adnak. Rendeltetése: az eljáró csendőr egyéneknek a fennebbi esetekben, hosszas keresés nélküli gyors és helyes utbaigazítása. A szakszerűen felülbírált kézikönyv füzve, csinos, zsebrétü alakban folyó év június havában fog megjelenni, előfizetési ára példányonként 1 korona 50 fillér. Az előfizetési penzek, ugyszintén a megrendelések legkésőbb folyó év június hó 20-ig a szerző címére (Székesfehérvár, Városháztér 4.) küldendők. Egy utalványon több megrendelés is tehető.

**Kérelem.** Piroška Gergely Törökbeesen állomásozó csendőr kéri az 1909 június havában Kassán altishti vizsgán volt Deme Bálint csendőrt, hogy állomáshelyét vele tudassa.

## KÜLÖNFÉLÉK.

**Vadászat sassal.** Perzsiában, Indiában és általában Kelet legtöbb országában antilopra, farkasra, rókára és nyúlra már évszázadok óta sassal vadásznak. Jól ismerik a vadászatnak ezt a nemét a kirgizistárok is, a kik az idomítást egészen fölölgesznek tartják. A sasz már kicsi korában kiemelik fészkeből; a tulajdonos maga eteti és szoktatja, hogy bivására hozzá visszatérjen; a többit a maga ösztönéből megtanulja az állat. A mint a bajtók a rókát fölverik, a vadász szabadjára bocsájtja a sasz, mely kiterjeszti szárnyát, néhány pillanattig körben száll a magasha, kifürkészi a fölhajezolt rókát és nyomában utána repül. Azután lecsap és nyitott karmával megragadja áldozatát. A róku dűbösen megfordul és igyekszik ellenségét eles fogával megmarni. Ha ez sikerül, a mi csak ritkán történik, akkor a sas elveszett. A farkos támadása hasonlóképen történik, de ilyenkor a sas sokkal jobban vigyáz, mert tudja, hogy veszedelmesebb ellenséggel van dolga.

**Ős-keresztény templomok.** A kereszténység első idejében a templomokat, a melyek csak egyszerű imabázak, gyülekező helyek voltak, semmiféle dísz se különböztette meg más épületektől. Többnyire egy szoba valamelyik vagyosabb keresztény házában szolgált templom gyanánt, így például Jeruzsálemben Márkus evangélista anyjának. Máriaanak házában egy omeleti terem, mint ez az apostolok történetében olvasható. A tanítványok, Jézus anyja és a többi jámbor férfi és asszony itt gyűltek össze az első időben. Kletért Póter apostol is, a mikor Herodes börtönéből kiszabadította

öt az Úr angyala. Valamint Jeruzsálemben, úgy az apostolok által alapított többi egyházközösségben is ilyen imahelyek szolgáltak az első időben templomok gyanánt. Efezusban a hívők egy Tyrannus nevű iskola-mester iskolájában gyűltek össze. Jakab apostol az imahelyeket, zsinagógáknak nevezte el, a mely görög szó gyülekező helyet jelent. Idővel ezekből a zsinagógákból és magánházakból lettek az első kezdetleges templomok. A harmadik században már sok helyütt voltak keresztény templomok. A mikor Diocletianus császár idejében ezeket mind lerombolták, a keresztények a katakombákba vonultak és ott végezték istentiszteletüket. Az első kápolnákat ezekben a katakombákban rendezték be. A köves talajba vájt nagyobb helyiségek falait festményekkel díszítették és ezek a földalatti imahelyiségek voltak az első kápolnák.

## Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

**Priekető.** 1. A szolgálati utasítás magyarázatába nem bocsátkozhatunk. 2. Nem, csak a megszokítás nélkül teljesített 10 évi tényleges szolgálat után.

**197.-13.** Forduljon úrparancsnokához, ki a szükséges és kimorító magyarázatot meg fogja adni.

**Pészeg.** Olvassa el dr. Végh Kálmán miniszteri s. titkár úrnak a «Csendőrségi Lapok» 1911. évi 5. számában közölt «Az igazolványos altisztek polgári szolgálatban» című cikkét, hol a kért felvilágosítást részletesen megtalálja.

**Kemény. Takaródókor.**

**Künni űrs.** Olvassa el a «Törvényes rendelkezések kivonatos gyűjteményében» az 1883. évi XX. tcz. és az ehhez tartozó belügyminiszteri rendeleteket, kérdésére feleletet talál.

**Megtörtént.** Utána járunk. Ijra meg mikor és mely anyakönyvi hivatalnál történt a házasságkötés?

**Kábakézl.** 1. Lopás. 2. Nem, csak a miniszter az. 3. Foglyábüntetés a hadbíró/ság nem szabhat ki, így katoná egyén foglyábüntetéssel nem is sujtható.

**T.** Évi 800 korona.

**M. S.** Zaguzsón. Nyugdíjra igényo nincs. Temetkezési járulékot a nyilvántartására illetékes honvél kiegészítő parancsnokság utján kérhet.

**3333.** A nyugdíjba csupán a megszokítás nélkül teljesített tényleges szolgálati idő számítható be.

**La civillé.** 1. «Alóztatosan jönlökzom» a helyes és magyaros. 2. Szolgálati ügyek magyarázatába nem bocsátkozhatunk. E tekintetben a Cs. 1. a. szolgálati könyv helyesbítő nincs.

**U. J.** Hajdusavát. Schultz C. A. Matócz Szepesvármegye.

**69.** A feljelentést az állástól függővé tenni nem lehet.

**Tűhbeknek.** Sőtét posztóbból az olaj- vagy festékpocsókatok logozéserűbbon ugy tisztítjuk ki, ha a ruhát az asztalra vagy deszkára kitorítjuk és a pocsót helyét tisztított terpentín-szeszszel (nem olajjal) megmosogatjuk, azután itatós papírral többször a foltot ledörzsöljük. A megtisztított ruhát, hogy az orós szag elpárologhasson, a levegőben megszáritjuk, majd megszáradás után szőrmontén jól megkofólják.

**M. J.** Nem létozik.

# HIVATALOS RÉSZ.

## Különítmények felállítása.

A m. kir. VI. számú csendőrkörület területén Oroszváron, 1911 május 20-án egy öt főből álló, Tarcsán pedig 1911 május 22-én egy két főből álló különítmény állított fel.

## SZEMÉLYI ÜGYEK.

### Okirattal megdicséretett:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Mihály István, I. számú csendőrkörületbeli járásörmester, a közbiztonsági szolgálat terén hosszabb időn át kifejtett ügybuzgó és eredménydús tevékenységéért, ahirendeltjeinek helyes vezetése és befolyásolásáért.

A m. kir. I. számú csendőrkörületi parancsnokság által:

Török Imre ez. őrmester 13 évi, Szász Imre ez. őrmester 13½ évi, Kopasz Dénes ez. őrmester 14 évi, Kelemen János őrmester 13½ évi, Kulpos Pál ez. őrmester 11½ évi és Lőrincz József csendőr ez. őrsvezető 10½ évi csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonság terén kifejtett eredményes működéséért, valamint minden irányú díszéretes magatartásáért.

Hegedűs Imre ez. őrmester, 10 éven felüli és Jobi Károly ez. őrsvezető II-od altiszt, 10 éven felüli csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonság terén, valamint egyéb kötelemiben kifejtett ügybuzgó és eredményes működéséért.

Pálmai Antal ez. őrmester, majdnem 17 évi csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonság terén kifejtett igen buzgó és eredményes működéséért.

### Katonai szolgálati jel:

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel olóított:

a m. kir. IV. számú csendőrkörület állományában:

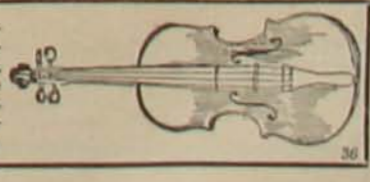
Vuradi József ez. őrmester, 1910 október 6-án, Mork Mihály őrsvezető, 1910 december 12-én, Kovács Géza ez. őrmester, 1910 december 24-én, Szék István csendőr ez. őrsvezető, 1911 január 1-én, Győri Ferenc ez. őrsvezető, 1911 január 14-én, Bogár József ez. őrsvezető, 1911 január 28-án, Sztucznicz László ez. őrsvezető, 1911 február 1-én, Paschner Ferenc ez. őrmester, 1911 márczius 7-én, Péter Károly ez. őrmester, 1911 márczius 8-án, Lendvay Ábel ez. őrsvezető 1911 márczius 12-én, Gyurkó János csendőr ez. őrsvezető, 1911 április 12-én, Lújár László csendőr ez. őrsvezető, 1911 április 20-án, Budai Pál ez. őrsvezető, 1911 május 8-án, Bakó Károly ez. őrmester, 1911 május 12-én;

a m. kir. V. számú csendőrkörület állományában:

Horváth Gusztav ez. őrmester, 1910 október 23-án, Hundl Ferenc ez. őrmester, 1911 január 17-én, Tóth Balázs ez. őrmester, 1911 január 27-én, Kovács János ez. őrmester, 1911 január 30-án, Imbarics János csendőr ez. őrsvezető, 1911 április 11-én;



Villamos és gőzörre berendezett gyár (ásvólól nem képes olson fiom és jó hangszert állítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azert ne vasároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, zsinbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, hár, stb., míg **Rományi** legújabb képes kézikönyvét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Irigye zseket át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjazással. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olson. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő



a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Szakál János cz. őrmester, 1911 január 9-én, Bujtor Károly cz. őrsvezető, 1911 január 23-án, Bíró Pál csendőr cz. őrsvezető, 1911 január 29-én, Tóth Antal cz. őrmester, 1911 február 6-án, Paál János cz. őrsvezető, 1911 márczi s 14-én, Szücs János II. cz. őrsvezető, 1911 márczius 15-án, Gulyás Lajos cz. őrsvezető, 1911 márczius 21-én, Csontos Antal cz. őrmester, 1911 márczius 27-én, Pápai Mihály II. csendőr cz. őrsvezető, 1911 márczius 30-án, Pap János II. őrsvezető, 1911 április 2-án, Kettner Lőrincz cz. őrmester, 1911 április 9-én, Vaj Mihály cz. őrmester 1911 április 23-án, Sostaries József cz. őrsvezető, 1911 április 26-án, Pintér Sándor cz. őrmester, 1911 május 8-án, Szél Mihály cz. őrmester, 1911 május 11-én, Buncsi József cz. őrmester, 1911 május 14-én:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Bogáti Péter cz. őrsvezető, 1911 január 31-én, Balog Lajos cz. őrmester, 1911 február 5-én, Nagy József III. csendőr cz. őrsvezető, 1911 február 12-én, Kató Bálint cz. őrsvezető, 1911 márczius 17-én, Gidró Ignác cz. őrmester, 1911 április 17-én, Istvánfi András csendőr cz. őrsvezető, 1911 április 18-án, Pál Mózes cz. őrmester, 1911 április 22-én, Nemes József csendőr cz. őrsvezető, 1911 május 11-én;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Karsai András cz. őrmester, 1910 augusztus 25-én, Marosi Mihály cz. őrsvezető, 1910 október 3-án, Szilágyi József cz. őrsvezető, 1910 november 15-én, Hermann György őrmester, 1910 december 16-án, Kardos Mihály csendőr cz. őrsvezető, 1911 január 8-án, D. Varga János csendőr cz. őrsvezető, 1911 január 18-án, Orosz János cz. őrmester, 1911 február 13-án, Mandics Imre cz. őrmester és Szikler Ferencz cz. őrsvezető, 1911 február 17-én, Magyar Miklós cz. őrmester, 1911 február 24-én, Ács Sándor cz. őrsvezető, 1911 február 26-án, Szilágyi Lajos csendőr cz. őrsvezető, 1911 április 9-én, Varga József cz. őrmester, április 15-én, Kalik János csendőr cz. őrsvezető, 1911 április 16-án, Konde Simon csendőr cz. őrsvezető, 1911 április 17-én, Henz Lajos őrsvezető, 1911 május 12-én, Germann Márton cz. őrsvezető, 1911 május 13-án és Tamás József cz. őrsvezető, 1911 május 15-én.

#### Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Jánosi István, Andone János, Mundruk Demeter, But János, Mike József, Szegedi Márton, Baksai József, Kovács György, Sutak Mihály, Gáspár István és Geré János csendőrök.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában: Pinterics János, Kiss József, Sztójka Ferencz, Mán Ágoston, Benedik Miklós, Brindzej Mihály, Lipcsák Győző és Zahoránszki Gyula csendőrök.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Szabó János II., Konez Mihály, Zedermann Imre, Baka József, Varga József L., Mladoniczki András, Kálmán József, Balga (réti) János, Nyulász György, Szücs István, Herczeg János, Foltinovicz Mihály, Deák István, Kubriczky Mihály, Kőnczöl Zsigmond, Takács János II., Both István, Harangi Sándor, Simon István, Chnapkó Győző, Danihel Kornél, Chrenkó József, Szabó János IV., Halmes Nándor, Vindis Ferencz, Orsa István, Horváth Sándor II. és Tanczik János csendőrök.

## Szives figyelmébe!

Ugy a csendőrség, mint a rendőrség körében évek óta közkedvelt Riesz, volt  
:: kikunhalasi grógyyszerész ::

## lábizzadás

elleni kenőcse egyedül csak Szent János gyógyszerár, Budapest. II., Szénatér 1. sz. kapható 1 K 20 fillér bekedése ellenében bármintve. — Utánvéttel 1 korona 75 fillér. — Telefon 42-12.

A valódi híres 200 éves

## Pozsonyi Seehofer növény-balzsam

elismert legjobb és legrégibb hásiszer. Kitűnő mindama bajok ellen, melyek rossz emésztés vagy eldugulás folytán állottak elő, u. m. emésztési zavarok, májbjaj, bélrenyheség, kólika, agyvérzésgegnység, aranyér s hasonló bajtalmak ellen. E kizárólag növényi alka részekből készült szer hatásá ki fogásiatlan és a tőtre jótékony, enyhe. Számtalan elismerő levél bizonyítja a Pozsonyi Seehofer növény-balzsam jószágát, melynek valódiságát a kék csomagolás és az itt látható vörösrák védjegy bizonyítja. Ügvelünk a Földes aláírásra. Mind-nutt kapható, ahol nincs raktáron, rendeljük a :: ::



FÖLDES LÁSZLÓ VÖRÖSRÁK, gyógyszerár, POZSONY MIHÁLY-UTCZA 49.

1 üveg ára 70 fillér. Utánvéttel 6 üveg 4 K 60 fl.

# VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Belügyminiszter ur által elrendelt új mintájú erkölcsi és vagyoni bizonyítvány raktárunkon már kapható.